

La nena
AFRICANA

Autor: Arcadi Martín
Títol: La nena africana
Tutor: Joan Pedrola
Escola: Salesians de Mataró
Curs 17-18

Índex de continguts

1. Introducció	3
1.1 Motivació i elecció del tema	3
1.2 Objectius i concreció de la qüestió.....	5
1.3 Metodologia i estructura	7
2. Les migracions	9
2.1 Context històric i antropològic	9
2.2 Els fluxos migratoris al món actual.....	10
2.3 L'emigració a Mataró i al Maresme	13
3. La vida de l'immigrant aquí	16
3.1. La integració.....	16
3.1.1 La integració dins del aula	16
3.1.2 Acollida idiomàtica	16
3.1.3 Acollida emocional.....	17
3.1.4 Aspiracions de futur	17
3.1.5 Integració per part del col·lectiu Català	18
3.1.6 El dol Migratori.....	18
3.2. Les necessitats bàsiques	19
3.2.1 Alimentació i Roba.....	19
3.2.2 Treball.....	20
3.2.2.1 La importància de la immigració en l'economia Catalana	20
3.2.2.2 Cerca de treball	20
3.2.2.3 Dificultats	21
3.2.2.4 Virtuts	21
3.2.2.5 Diferència de gènere	21
3.2.3 Juguines	22
3.3. L'educació	23
3.3.1 Els joves immigrants.....	23
3.3.2 Fracàs escolar	23
3.3.3 La família	24
3.3.4 Alternatives d'estudis.....	25
4. La narració audiovisual	26
4.1. El gènere: ficció o documental?	26
4.2. Curtmetratge de Ficció	27
4.3 El guió	27
4.3.1 La inspiració.....	27
4.3.2 Els personatges, el temps i el lloc.....	28
4.3.3 Estructura.....	28
4.3.4 Preparació del rodatge.....	30
5. La nena Africana	30
5.1. Sinopsis.....	30
5.2. Escaleta	31
5.3. Plànol	32
5.4 Pla de Rodatge	34
6. El guió	36
6.1 Guió literari.....	37
6.2 Guió il·lustrat	42

7. Conclusions	45
7.1. Síntesi dels resultats obtinguts	45
7.2. Valoració del procés de treball i de l'estratègia metodològica	46
7.3. Incidències	47
7.4. Perspectives de futur i reflexió personal	48
7.6. Agraïments	49
8. Bibliografia i webgrafia	50

1. Introducció

1.1 Motivació i elecció del tema

Des de petit he tingut clar que el que més m'agrada és explicar històries, i l'art és una de les eines més potents per fer-ho. Amb 6 anys ja vaig desenvolupar un gran interès per la pintura, guiat una mica per la sèrie televisiva *Art atack*, i vaig començar a pintar tot allò que se'm passava pel cap. Així, en una acadèmia de pintura, vaig aprendre a transmetre emocions i explicar històries a través de les imatges; per exemple, *Amb el cor a la mà*, en què intento transmetre la fragilitat del nostre òrgan més important.

Amb dotze anys vaig descobrir la literatura com una manera més directa d'explicar històries. Omnium Cultural i EMMA, entre d'altres, van premiar algun dels meus treballs, com ara el conte *La primera vegada que vaig anar al cinema*, on narrava l'emoció d'aquest moment màgic. També vaig escriure poesies com *Cine, cinema*, en què parlava de tot el que és el cinema de barri, els actors amateurs i la seva màgia.

I així, per evolució natural, als tretze anys vaig tenir un primer contacte amb el cinema, el qual donà lloc al meu primer curtmetratge amb una temàtica social. *Alone* parla de la soledat i del rebuig cap a una persona gran. Aquest curtmetratge ara té més de 6.600 visualitzacions a YouTube i un premi a millor direcció jove (-30) en el Festival internacional de cine social de Castilla la Mancha. M'he adonat que, si conjugo imatge i lletra, puc transmetre missatges més directament. He continuat fent documentals, com *El legado de Don Bosco*, que parla de la filosofia salesiana, videoclips, curtmetratges com *DobleCheck*, que parla sobre la conducció responsable, i fotografies, com *La mirada intergeneracional*.

		
<i>Amb el cor a la mà</i>	<i>Alone (Solo)</i> - 2013	<i>La mirada intergeneracional</i>

Una de les meves finalitats en aquest treball és, una vegada més, explicar una història, o més aviat la realitat de com viuen moltes famílies del nostre barri, mitjançant un curt documental. Vull informar-me a fons de com viuen aquestes famílies, quin és el seu dia a dia, i sobretot vull deixar de banda la part més superficial i la que tothom veu en el carrer i a les notícies, i mostrar tota aquesta realitat vista des dels ulls d'un infant, centrant-me molt en el seus sentiments, somnis, aspiracions, relacions amb la societat, amb qui juga,... i per tant, entrant a casa seva per mostrar-ho.

És un treball completament compatible amb les meves aficions i la meva sensibilitat social cap a les persones amb pocs recursos. Per sort formo part d'un grup de joves voluntaris de l'ONG VOLS, on he tingut l'oportunitat de veure en primera persona els problemes que tenen moltes persones del nostre barri, i moltes vegades no s'assembla a res del que pugui sortir per les notícies o ens expliquen.

Vaig poder anar, a més, a una trobada interregional de joves a Mohernando (Guadalajara), on es van aplegar joves voluntaris de les tres ONGs salesianes: VOLS, Jóvenes y desarrollo, i Solidaridad Don Bosco. El que més em va sorprendre era que tanta gent jove de diferents parts d'Espanya fessin accions solidàries per tal d'ajudar als més necessitats. Una frase que va sortir molt i em va fer reflexionar va ser l'adagi del pensador Eduardo Galeano; "Personas pequeñas, en lugares pequeños, haciendo cosas pequeñas, pueden cambiar el mundo." Després de reflexionar sobre aquesta frase tant interessant vaig veure com ni la edat, ni la distància, ni les limitacions en les nostres capacitats ens impedeixen fer gestos, que poden canviar la vida de moltes persones, i mica en mica canviar el món.

El motiu principal pel qual he decidit fer un treball relacionat amb la immigració va ser una experiència inoblidable que vaig tenir mentre feia de voluntari en la Campanya de Reis de l'Obra salesiana de Mataró. Aquesta campanya solidària consisteix que una persona o una família apadrina a un infant del nostre barri que tingui necessitats socioeconòmiques, i que per tant el dia de reis no obrirà un regal. El padrí fa un regal de necessitat (com ara unes sabates o un abric) i un d'oci (com ara una pilota o una nina). Nosaltres, per la nostra banda, després d'un moment de formació en què anem a la seu de Càritas de la nostra ciutat per veure les necessitats que tenen moltes persones molt properes a nosaltres, donem un cop de mà en el redactat de les cartes de reis (ajudem als infants a redactar les cartes) i cerca de padrins (fem un espot publicitari i difusió a les xarxes socials). Per últim, el dia abans de Reis al matí es classifiquen els regals de cada infant i a la nit els voluntaris ens disfressem de reis mags i anem casa per casa repartint regals.

Així, en la darrera edició de la campanya, se'm va quedar gravada la imatge d'una llar. Era bruta, amb humitats, fosca, freda, sense portes i dormia més d'una família en el menjador.

Semblava mentida que hi pogués viure algú a allà, i menys un infant. Quan li vam donar el regal, a una de les nenes de 10 anys que vivia allà, no havia acabat d'obrir el regal i ja s'havia posat a plorar de l'emoció (no havia obert mai un regal?), es va girar i va venir a nosaltres a donar-nos una abraçada. En sortir la mare també es va emocionar i ens ho va agrair molt. Vaig sortir impactat, ja no era la mateixa persona, aquella imatge em va arribar al cor, vaig canviar la meua manera de pensar per complet, vaig veure que hi ha gent que viu en condicions pèssimes, i que es troben molt a prop nostre, i que nosaltres amb petits gestos podem ajudar-los. Així doncs, una de les meves metes és fer que la persona quan acabi de veure el documental sigui una altra, reflexioni com ho vaig fer jo, canviï la manera de pensar i actuï de manera proactiva per reduir les injustícies que hi han cada dia.

El títol que he escollit va acompanyat d'una anècdota de quan era petit. A l'escola estàvem treballant les diverses cultures del món, i vam penjar un gran mural on apareixien nens i nenes de arreu. Recordo quins adjectius utilitzàvem per referir-nos a cadascun dels personatges, com nen xinès o sud-americà. El dibuix que més em va agradar va ser el de la nena Africana, que tenia la pell fosca, el cabell amb trenes i unes robes plenes de colors. M'ha semblat molt oportú utilitzar aquest títol, ja que és una mena d'homenatge a aquella "nena Africana" com a la representant de tots els infants immigrants.

1.2 Objectius i concreció de la qüestió

La clau d'aquest treball és poder mostrar una realitat que passa al nostre voltant sense cap mena de filtres, perquè el públic pugui veure com viu una nena d'entre 9 i 12 anys la seva infància en situacions precàries, i tots tenim dret a una infància digne. Amb l'ajuda de l'ONG Vols podré difondre aquest missatge, perquè així pugui arribar a més gent i que coneguin aquesta situació i puguin reaccionar d'alguna manera.

Alguns interrogants inicials: Com és que no tenen calés per menjar, però sí per comprar-se un mòbil o una televisió? Tot el que la premsa ens mostra és real? En quines situacions es poden trobar les famílies immigrants i com ho viuen els infants? La mirada de la realitat on estan immersos els adults és la mateixa que la dels infants? Com s'ho fan en el dia a dia? Hi té a veure la situació econòmica amb les relacions socials (amics, família,...)? Com és el tracte entre la mare i els fills? Com és el tracte entre el pare i els fills? Quina és la seva expectativa de futur? La majoria d'immigrants viuen en les mateixes condicions? Amb qui i amb que juga una nena de 10 anys de família immigrant? Una nena és feliç vivint com viu?

Els principals objectius de la recerca són:

-Elaborar un documental que mostri les veritables condicions de vida en què viuen persones que poden ser del nostre propi barri i que serveixi com a material didàctic a les escoles.

-Plasmar la realitat de la immigració el més real possible, sense filtre, sempre prioritant el punt de vista de l'infant/jove.

-Quan s'acabi el documental, que l'espectador sigui una persona diferent, amb altres maneres de pensar i amb ganes d'actuar.

Confio en la meva experiència en el món audiovisual: 4 curtmetratges, 1 videoclip, 1 curt documental i una web sèrie de 10 capítols. Veig que és un projecte molt ambiciós i que amb molt d'esforç pot sortir un resultat professional. Per sort, amb tota aquesta experiència, tinc bastant per la mà l'elaboració de guions, direcció d'actors i de fotografia i l'edició, així com la manera de trobar contactes que puguin ser eficients dintre del procés de la creació d'una obra audiovisual, i gràcies a això tinc un equip format amb experiència, com pot ser una productora que s'encarrega de la part de preproducció, un músic que compon la banda sonora original, un director de fotografia amb estudis en fotografia, un sonidista amb estudis de so, una maquilladora amb molta experiència darrera seva, una modista amb estudis, i un seguit d'ajudants que fan que els rodatges siguin més àgils.

En el marc d'unes jornades sobre metodologia dels treballs de recerca i de recursos que l'entorn posa a disposició dels alumnes de batxillerat, vaig parlar amb el cap d'informatius de mtv1 per veure la possibilitat que em poguessin donar suport en aquest procés. A l'Oriol, no només li va entusiasmar la idea, sinó que es va oferir a ajudar-me en tot el que fos possible, en el tema burocràtic (ja que no es pot enregistrar a menors sense el consentiment dels pares), planificació i guió, rodatge (deixant-me així part del material del que ells disposen), edició. Per suposat, això em servirà per aprendre de primera mà com es fa el rodatge d'un curt documental, i podré complementar els coneixements que he après fins ara de manera autodidacta.

També em vaig posar en contacte amb un realitzador de TVE, que porta 17 anys treballant allà, i va estar fent classes en un cicle formatiu de grau mig i superior de realització i imatge a l'escola ITES durant 12 anys. També es va oferir a donar-me un cop de mà en tot el que sigui necessari, en la part més teòrica del llenguatge cinematogràfic.

La proposta té algunes dificultats, ja que és un tema delicat, no totes les famílies es volen obrir i volen explicar en quina situació es troben. Una altra dificultat que hi trobo és el tema de treballar amb infants, ja que sempre és més difícil que t'expliquin de la millor manera les seves experiències. També necessitaré l'ajuda d'una assistenta social, la Plataforma d'Educació Social, Càritas, Creu Roja, i altres entitats, per fer possible aquest projecte.

1.3 Metodologia i estructura

El treball ha de tenir una part teòrica, de documentació, sobre el tema de la immigració, i una part pràctica, que en aquest cas consistirà a dos productes finals: un documental que relati una història de vida i uns materials didàctics per treballar a l'aula.

Per documentar-me sobre el fet migratori en general i el seu context particular a Mataró, consultaré materials de l'ONG VOLS i les dades demogràfiques de Mataró provinents de l'IDESCAT, així com l'apartat sobre els moviments migratoris actuals d'un treball de recerca a què he tingut accés i que m'ha aportat diverses idees i que és *Tots podem ser immigrants*, de Clara Torrijos i Reina (IES Martí Dot de Sant Feliu de Llobregat, curs 2005-2006).

D'altra banda, com que vull elaborar un curt documental sobre un relat de vida, he de partir d'aquest context general i particular sobre l'emigració però he d'aterrar en el dia a dia d'una persona i quines són les seves necessitats. Per això, posaré el focus en tres pilars, que són les necessitats bàsiques, la integració i l'educació. Tractaré, doncs, el dia a dia d'una família immigrant en situacions precàries, i per tant m'informaré de com aconsegueixen el menjar, en quines condicions es troben les seves llars, si reben la mateixa educació, en quines condicions treballen, com són les relacions familiars i amb les amistats, etc. Així podré posar-me en context, alhora d'explicar la història d'una nena que es troba en aquestes condicions. Per aconseguir tota la informació necessària, m'entrevistaré amb les persones encarregades de cada moment del procés (pel menjar, per exemple, amb algun membre de la delegació local de Càrites). Així, m'interessarà quin és el procés que acostumen a fer, per la qual cosa elaboraré un llistat de la informació que vull extreure d'aquesta persona (quines característiques han de tenir les famílies per arribar al punt d'haver d'anar a Càrites, quant de menjar es mou dintre de la seu cada dia, d'on s'aconsegueix, com es regula el límit d'aliments que es donen per famílies, què més se'ls ofereix,...). Tota l'entrevista estarà enregistrada en un vídeo per tal de poder-lo fer servir, en el cas que ho necessiti, en el documental. També em serveix per elaborar la memòria escrita i per si vull incloure frases literals interessants.

Per tant, per una part, tenim un tema més genèric que se centra en la immigració i els refugiats que arriben a Catalunya, més concretament a Mataró, i que poden ser des de joves sols a grans famílies, quines són les causes de la seva arribada, quines ajudes i suport poden tenir, etc. Tinc clar que no vull parlar només d'això. A més, tenim un enfocament més centrat en els infants que han patit el procés migratori, es tracta de posar cara i ulls a persones relativament properes al nostre entorn. Aquí hi entren aspectes com l'educació, la integració a les aules, les joguines i els sentiments. Per anar a fons, hauré de buscar persones especialistes que m'orientin en aquests camps: educadors socials, mediadors municipals, psicopedagogs, assistents socials, etc.

A part de documentar-me sobre el tema del que vull parlar, he d'informar-me sobre com ho puc fer, quins son els passos per elaborar un curt documental, que necessito fer, quins materials necessito,... Per fer aquesta part, parlaré amb experts, com el professor d'un mòdul de grau mig i superior de realització i imatge a ITES (Juan Fermín), que m'ajudarà en tot el tema tècnic d'una manera més teòrica, juntament amb la manera de com puc explicar la història. També comptaré amb l'ajuda del cap d'informatius en mtv1 (Oriol Debat), que m'ajudarà en tot el tema tècnic d'una part més practica, ajudant-me a redactar el guió del curt documental, ensenyant-me tècniques de realització d'un documental, etc. A més, tindrè el suport de les fonts escrites (llibres com ara *Dirección, El lenguaje cinematográfico*, etc).

Una vegada tingui tota la teoria, no només en el àmbit de com viu una família immigrant, sinó de com es narra una història mitjançant una peça audiovisual, començaré a treballar en el producte, que és el curt documental. Elaboraré un petit guió que desenvolupi què és el que vull explicar, i una vegada hagi vist quines son les característiques que tenen algunes famílies, n'escolliré una per tal d'explicar la seva història vista des dels ulls d'una nena. Després de tenir-ho tot enregistrat, modificaré el guió inicial amb la informació rebuda per part de la nena. Una vegada fet això, començarà la fase de post producció, edició, l'etalonatge (hauré de buscar a algun estudiant d'universitat que vulgui col·laborar amb l'edició de color), l'enregistrament de la banda sonora original (amb el músic Guillem Pons que acostuma a compondre totes les BSO dels meus treballs) i també serà el moment de conèixer amb profunditat els recursos i les instal·lacions de mtv1.

A l'hora de distribuir el projecte final, hauré de plantejar-ho perquè pugui arribar al major públic possible i que els hi pugui servir. Per això, juntament amb l'ONG VOLS elaborarem unes fitxes de treball per poder utilitzar el curt documental com a material didàctic per les classes. També em serviran tots els contactes que he fet i que, espero, puguin ajudar-me en aquest propòsit de la difusió, car tenen relació directa o indirecta amb el món de la televisió.

Així, quant a l'estructura, la meua idea seria:

- Introducció del treball, amb unes parts ben clares que són: motivació i elecció del tema, objectius i concreció de la qüestió, metodologia i estructura, anècdotes i altres.
- Introducció del tema, en concret les migracions (què són?, afecten exclusivament a determinades races?, una mateixa raça pot haver estat migrant i emigrant durant la seva història?). M'interessarà també contextualitzar els moviments migratoris actuals i aportar dades des del general (món) al particular (Mataró).
- El desenvolupament de la informació aportada pels especialistes sobre els pilars en què m'he centrat, és a dir, la integració, la cobertura de les necessitats bàsiques, etc.

- Si vull crear un producte audiovisual, també hauré d'informar-me i experimentar sobre com fer un guió, les parts, aspectes a preveure, maquinari i programari d'edició, etc.
- Conclusions amb la síntesi dels resultats obtinguts però també la valoració de l'estratègia metodològica i de les eines emprades, així com de l'experiència viscuda amb les persones entrevistades i observades, així com amb el món del plató televisiu i de l'edició de programes.
- El treball acabarà amb la preceptiva bibliografia, la webgrafia i els annexos, en què incorporaré la totalitat de la transcripció de les entrevistes fetes i que m'han servit de pauta per fer bona part de la recerca.

2. Les migracions

2.1 Context històric i antropològic

Els moviments migratoris són aquells desplaçaments de la població que comporten un canvi de residència. Existeixen moltes possibles causes, tipus, durades, característiques,... que van acompanyades de conseqüències: moviments de sortida, anomenats emigració, i moviments d'entrada, anomenats immigració.

Pensem que els moviments migratoris només passen a l'actualitat, però no és així. De sempre, els éssers humans han tingut la capacitat de desplaçar-se i colonitzar nous territoris. Els homínids bípedes, que es van originar en el continent africà fa 7 milions d'anys, van ser els primers en emigrar d'Àfrica a causa dels canvis climàtics. Així, 4 milions d'anys després, van començar a dispersar-se per tot el continent africà. Fa 2 milions d'anys, van fer servir la seva capacitat de desplaçament i colonització per sortir del continent, marxant a l'Àsia tropical i al sud del continent europeu. Passat 1 milió d'anys, van ocupar part d'Europa i Àsia, gràcies a noves tecnologies que els permetien accedir a llocs abans impossibles. 500.000 anys després van donar el pas a nous continents com Austràlia o Amèrica. Les migracions per causes climàtiques i ambientals han estat una constant en la nostra història.

Però no només cal desmuntar prejudicis històrics sinó també antropològics i, sobretot, la vinculació de les migracions a les races. Les persones sempre ens agrupem segons aspectes molt externs, la majoria visibles, com el color de la pell, el cabell,... i s'han classificat en tres grups: Blancs, grocs i negres. Aquesta, però, és una classificació que limita molt, ja que trobem moltes persones difícilment classificables, per causes de procedència diversa o perquè són de grups ètnics que tenen barrejats caràcters atribuïts a races diferents. El fet de classificar en races pels aspectes externs, com pot ser el color de la pell, es troba mol poc efectiu en el moment que estudiem els aspectes interns, com l'ADN,

que demostra com hi pot haver la mateixa diferència en el ADN entre dues poblacions africanes (considerades les dues races “negres”) que entre una població africana i una de raça “blanca”. Per tant, això demostra que les races no es poden classificar pels aspectes externs perquè son menys precisos que la classificació per aspectes interns.

Els grans desplaçaments migratoris van actuar sobre el color de la pell, el tipus de cabell i altres aspectes externs a causa de la pressió de la selecció natural i la necessitat d’adaptar-se al nou clima. La indumentària i altres proteccions els van ajudar a defensar-se del clima i motivaren la disminució d’aquests desplaçaments. Avui dia les causes ja no són el clima i la selecció natural, sinó causes econòmiques, polítiques, religioses o naturals. Per això vagis on vagis ens trobem amb una gran diversitat cultural, lingüística i de mestissatge.

En definitiva, podem veure com les races humanes també van ser emigrants i immigrants, i per aquesta raó ningú pot dir que sigui d’un sol lloc, tots ens vam moure, ens hem mogut i ens seguirem movent per arreu del món. Tots som d’aquí i de tot arreu.

2.2 Els fluxos migratoris al món actual

Avui dia, més persones que mai estan vivint fora del seu país. El 2013, 232 milions de persones (3,2% de la població mundial) eren emigrants internacionals, a diferencia dels 175 milions registrats el 2000 i els 154 milions del 1990. Per tant es pot veure clarament un creixement de emigracions. El nord (els països enriquits) acull 136 milions de emigrants internacionals, mentre que al Sud resideixen 96 milions. La majoria dels emigrants internacionals estan en edat laboral (20 a 64 anys) i representen el 74% del total. A nivell mundial les dones representen el 48% de tots els emigrants internacionals. Europa segueix sent la regió de destinació més popular amb 72 milions d’emigrants. Un dels inconvenients de les emigracions són el número de vides que s’arrisquen. En els darrers 13 anys, més de 23.000 persones han mort a les costes mediterrànies.

Actualment els moviments migratoris africans van de Sud a Nord, es a dir, dels països pobres als rics, encara que també hi han moviments interns, on aproximadament 40 milions de persones migren dins del continent. El continent africà és el lloc del món on més moviments migratoris es produeixen:

-A l’Àfrica Oriental, la majoria dels desplaçaments es produeixen al interior, acollint camps de refugiats, desplaçats interns i emigrants socials, resultat de les guerres.

-A l’Àfrica Meridional es troben migracions voluntàries i forçoses, per raons econòmiques, pels conflictes armats o com a pas per prosseguir el seu viatge cap a Europa.

-A l'Àfrica Occidental hi ha una migració interna dinàmica i complexa, que es caracteritza per ser eminentment laboral i comercial i que està molt feminitzada.

L'OIT (Organització Internacional del Treball, dependent de l'ONU) estima que hi ha uns 80 milions d'emigrants per motius de recerca de treball o millora de vida. També hi han 20 milions de refugiats que han hagut d'emigrar per motius polítics. Avui, en suma, les persones migren per diferents causes: naturals, catàstrofes ecològiques o causes socials, que són les més importants; per raons polítiques, religioses i sobretot econòmiques.

Els fluxos migratoris (tipus de migracions) es poden classificar per diferents criteris:

- Segons el caràcter: **Migracions forçades** i **voluntàries**: Les migracions per causes econòmiques es consideren voluntàries, en canvi els refugiats i desplaçats es consideren migracions forçades.
- Segons la duració del desplaçament: **Migracions temporals**, que són si hi ha un retorn al país d'origen o **definitives**, que si es roman al país de destinació.
- Segons el nombre de persones que emigren: **Migracions individuals** o **familiars**
- Segons el destí: **Migracions nacionals**, els moviments són a l'interior del país, o **internacionals**, surten a l'exterior del país.

Els principals fluxos migratoris es dirigeixen als països amb un alt nivell de desenvolupament (color vermell). Això vol dir que són territoris que reuneixen els trets IDH (Índex de desenvolupament humà), que és un indicador creat l'any 1990 pel Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) de l'ONU amb l'objectiu de mesurar el nivell de desenvolupament dels diferents estats del món. Es calcula les tres variables (economia, educació i salut), mirant la durada i la qualitat de vida (amb l'esperança de vida al néixer), el nivell d'instrucció i educació (taxa d'alfabetització d'adults i els nivells d'estudi de la població) i el nivell de vida. Segons mapa de la plana següent, els països que tenen mancances en aquests trets (color verd) provoquen la sortida d'emigrants cap a altres regions del món.

En aquest sentit, podem dir que existeixen tres fluxos clarament diferencials:

- Persones que es desplacen dels països menys desenvolupats al més desenvolupats. Acostumen a ser treballadors poc qualificats que fan feines poc valorades i que estan mal pagades en els països de destinació (serveis domèstics, neteja, camp, restauració).
- Persones que es mouen entre els països desenvolupats. Normalment són persones qualificades que no troben feina, busquen millores o són destinats per les seves empreses a treballar en un país estranger.
- Persones que es desplacen entre països poc desenvolupats. En els darrers anys són els fluxos que més creixen.

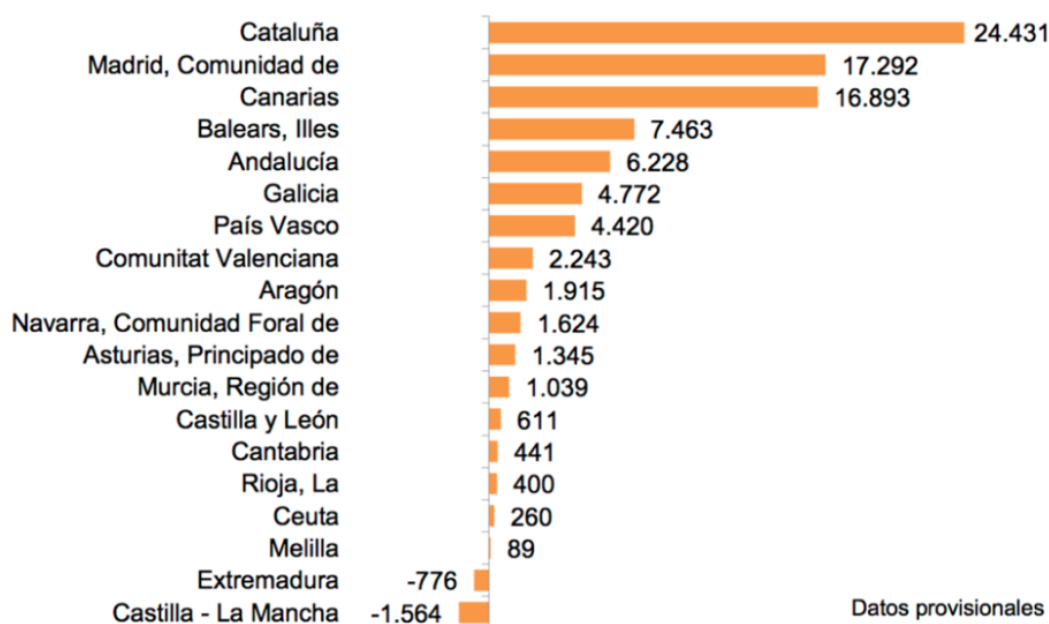

El mateix Arcadi Oliveres, en un altre moment, ens recorda que Catalunya podria ajudar més als immigrants que arriben al país, en quantitat i qualitat, tenint en compte sobretot la immigració econòmica, és a dir, la protagonitzada per aquells que ho fan perquè tenen unes condicions de vida molt precàries i busquen una seguretat. Des del punt de vista quantitatiu perquè Catalunya pot acollir molta més gent de la que hi viu, i qualitatiu perquè el tracte no és del tot efectiu, sobretot el tema legislatiu començant pels papers de residència al país. En canvi, pels qui venen com a immigrants polítics o refugiats, Europa actua de manera criminal, en no deixar-los arribar quan intenten venir amb pasteres. Molts s'acaben ofegant i les xifres damunt de la seva consciència pugen entre quatre i sis mil morts.

2.3 L'emigració a Mataró i al Maresme

Segons l'Institut Nacional d'Estadística (INE), Catalunya al 2016 va ser la comunitat autònoma de l'Estat espanyol amb major saldo migratori amb 24.431, seguit de Madrid (17.292), la comunitat de Canàries (16.893), les Illes Balears (7.463), Andalusia (6.228), Galícia (4.772), el País Basc (4.420), la comunitat Valenciana (2.243), Aragó (1.915), Navarra (1.624), la comunitat d'Astúries (1.345), Murcia (1.039), Castilla i Lleó (611), Cantabria (441), La Rioja (400), Ceuta (260), Melilla (86). Per la seva banda, les comunitats d'Extremadura i Castilla-La Mancha van presentar un saldo migratori negatiu amb -776 i -1.564.

Saldo migratorio con el extranjero por comunidades autónomas 2016

Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

Al Maresme, l'any 2015, segons l'informe estadístic *La immigració a la comarca del Maresme* (elaborat pel Consell Comarcal), va haver 48.564 persones estrangeres empadronades (de 444.004 persones en total), que representa el 10,9% de la població maresmenca, col·locant la comarca 3,2 punts per sota de la mitjana catalana (14,1%). L'informe marca que en els 4 anys anteriors s'ha continuat perdent població estrangera (5.751 persones menys). Per tant, en el 2015 ha disminuït un 1,5% de població estrangera des de el 2011. Les dades del any anterior (2014) continuen confirmant que hi ha hagut una baixada de població estrangera, encara que siguin 33 persones.

L'any 2016 hi havien 49.292 persones estrangeres (de 446.709 persones en total), que representa el 11% de la població. Per tant, de l'any 2015 al 2016 la població estrangera augmenta un 0,1% (728 persones de diferència), tot igualant el percentatge del 2014:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Total estrangers	54.315	52.738	51.066	48.597	48.564	49.292
% estrangers	12,40%	12,00%	11,60%	11,60%	10,90%	11,00%
Total de la població	439.286	439.884	440.721	441.597	444.004	446.709

Font: "La immigració a la comarca del Maresme" (Consell Comarcal)

El 31 de desembre del 2015 les 48.564 persones d'origen estranger empadronades al Maresme provenien sobretot de països de l'Àfrica del Nord (29,4%) i de la Unió Europea (21,9%), seguit de l'Amèrica Llatina (19,5%), la resta de l'Àfrica (13,2%), l'Àsia (9,9%) i la resta d'Europa (5,5%). Amèrica del Nord (0,7%) i Oceania (0,1%) tenen un pes poc significatiu. El Marroc es trobava al capdavant dels països d'origen, amb un 28,7% seguit de Xina, Itàlia, Gàmbia i el Senegal. De cadascun d'aquest països hi ha més de 2.000 persones a la comarca.

Dintre de la comarca, els municipis que tenen més població estrangera és Calella (17,1%), Mataró (15,3%), Pineda de Mar i Caldes d'Estrac (14,1% en els dos casos). L'índex és superior al 10% a Santa Susanna, Premià de Mar, Malgrat de Mar, Sant Pol de Mar, Premià de Dalt i Sant Andreu de Llavaneres. En canvi els municipis amb menys població estrangera són Òrrius (3,5%), Teià (3,6%) i Palafolls (4,8%). El col·lectiu de persones originàries de l'Àfrica del Nord a Mataró segueix sent el més significatiu, amb un 41,7% d'estrangers empadronats.

La nena Africana

	Centre	Eixample	Palau-Escorxador	Rocafonda	Vista Alegre	Molins-Torner	Cirera	La Llàntia	Cerdanyola	Peramàs	Boet	TOTAL
Marroc	88	444	1080	2211	36	156	209	79	3149	192	224	7868
Xina	36	448	101	207	50	76	101	60	1026	168	218	2491
Senegal	3	88	100	227	2	7	45	4	849	70	44	1439
Gàmbia	6	50	191	275	1	17	25	6	519	36	32	1158
Itàlia	36	259	35	34	33	31	61	14	72	31	28	634
Mali	3	8	135	186	0	1	5	0	194	7	45	584
Paraguai	14	106	34	45	15	13	11	2	94	22	10	366
Argentina	22	120	16	18	23	22	23	9	61	14	19	347
Bolívia	5	94	30	125	2	4	5	2	32	19	6	324
Romania	10	82	31	38	9	4	16	9	85	17	8	309
Resta	166	1127	344	337	107	131	257	75	910	221	148	3823
TOTAL	389	2826	2097	3703	278	462	758	260	6991	797	782	19343

Font: Estudi de la població de Mataró (Ajuntament de Mataró)

L'1 de gener del 2017, a Mataró, la població estrangera va sumar un total de 19.343 habitants, el 15,33% de la població total. Només el tres nacionalitats tenen un pes sobre el conjunt de la població de Mataró que supera l'1% del total: el Marroc (6,24%), la Xina (1,97%) i el Senegal (1,14%). Els barris de la ciutat amb major nombre d'habitants de nacionalitat estrangera són Cerdanyola (6.991), Rocafonda (3.703) i l'Eixample (2.826).

3. La vida de l'immigrant aquí

3.1. La integració

3.1.1 La integració dins del aula

La integració d'un infant subsaharià dintre d'un àmbit escolar depèn molt de la seva preparació acadèmica i de l'edat amb la que hagi vingut.

Els infants que s'incorporen en l'etapa d'infantil (entre 3 i 6 anys) acostumen a no haver estat escolaritzats en el seu país d'origen. Aquesta etapa és molt flexible i oberta, i per tant l'únic que han d'aconseguir dominar té a veure amb l'idioma, per tal de poder adquirir els altres coneixements necessaris i seguir les classes.

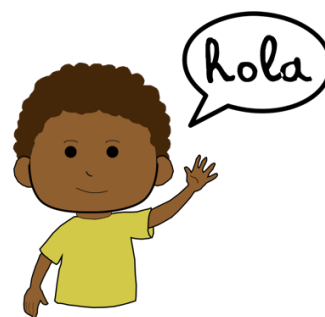
Els nens que arriben a l'etapa de primària (entre 6 i 12 anys) normalment no han estat escolaritzats abans i per tant es troben amb grans diferències culturals i educatives en comparació al seu país d'origen.

Els nens que s'incorporen a l'etapa de secundària (entre 12 i 15 anys) són els que ho tenen més difícil alhora de posar-se al nivell a causa del desconeixement idiomàtic, d'adaptació cultural i la poca flexibilitat d'aprenentatge que hi ha en aquesta etapa.

L'adaptació a una societat i cultura nova dependrà de cada nen i de la seva situació, així com de les seves habilitats personals, el nivell de llenguatge i aprenentatge. Si domina les competències bàsiques (la lectura i l'escriptura) és molt més fàcil que si no tenen aquesta competència, ja que aniran arrossegant tot aquest coneixement. Aproximadament els infants comencen a tenir seguretat quan ha passat mig any, i necessiten aproximadament un curs escolar sencer per veure els resultats de l'acollida.

3.1.2 Acollida idiomàtica

Per tal que aquest infants puguin tenir una acollida satisfactòria, el departament d'educació va iniciar un programa anomenat *aules d'acollida*. La Generalitat de Catalunya considera com alumne nouvingut aquella persona que s'ha incorporat per primera vegada al sistema educatiu en els darrers vint-i-quatre mesos i/o procedeix d'àmbits lingüístics i culturals molt allunyats al nostre. Es van crear les aules d'acollida perquè el centre

escolar pogués tractar el xoc emocional que els representa, a aquests infants nouvinguts, l'arribada a un entorn social i cultural completament nou i diferent amb l'objectiu que es puguin sentir ben acollits i que puguin adquirir l'autonomia necessària per l'àmbit escolar i social. Per tant, la Generalitat de Catalunya considera l'acollida i la integració escolar dels alumnes com a primeres responsabilitats.

Aquestes aules d'acollida ofereixen un professor que treballa el domini lingüístic amb els infants per tal que puguin tenir una bona comprensió de la llengua i de l'escriptura. Aquest treball se centra molt en l'aprenentatge idiomàtic, que en un inici pot ser el que més xoca tant pels professors com per l'infant, ja que es pot trobar amb incapacitats i limitacions a l'hora de comunicar i expressar com se sent o què li passa.

3.1.3 Acollida emocional

A part de l'aprenentatge idiomàtic, cal un procés d'acollida emocional. Els centres educatius han necessitat experiència per tractar bé la integració emocional. Al principi, a les escoles, hi va haver una mica de por, perquè tot era molt nou i els professors s'entestaven que els alumnes nouvinguts entenguessin la llengua, i se centraven molt en l'aprenentatge idiomàtic, però la experiència els va demostrar que els infants també s'han d'adaptar emocionalment, físicament i temporalment al nou espai per així poder començar a fer un bon aprenentatge.

Els companys de classe juguen un paper molt important dins l'acollida emocional, sobretot a l'etapa d'infantil i primària. Els nens són nens, i fan molt fàcil que altres nens se sentin ben acollits, ja que els infants miren sense cap prejudici i gràcies a això la relació és molt natural.

Al principi l'acollida per part del companys de classe és molt entusiasta, perquè és un nen nou i d'un altre país. A més, els infants tenen molta sensibilitat quan algú té dificultats del tipus que sigui. Després arriba un període on ja ha passat la novetat i és quan el professor acaba de fer l'acompanyament. El pati és un bon lloc per acabar d'integrar als nouvinguts, ja que tots els nens volen jugar, vinguin d'on vinguin.

En el moment de fer amistats, dependrà de les habilitats intrínseques a nivell social. Hi han nens que no els hi és gens difícil, una vegada ha passat el període d'adaptació i són competents amb la llengua i la comprensió, encara que poden haver excepcions i els costa fer amics a causa d'altres dificultats. També hi ha una tendència d'associar-se o acompanyar-se dels alumnes del mateix grup ètnic perquè hi ha molta proximitat en el nivell cultural. Aquesta situació es va dissolent quant més petits són, i va en augment quant més creixen (en la etapa de secundària).

3.1.4 Aspiracions de futur

Els alumnes immigrants de primera i segona generació estan marcats per la seva cultura d'origen, i la visió de futur que tenen té a veure amb el mirall dels seus pares o el seu entorn. Les nenes, de manera inconscient, projectaran un futur molt semblant al de la seva mare, i aquí és on es troba una diferència cultural important amb les dones. Quan es tracta de l'edat de secundària, les nenes tenen plantejaments tancats i han de saltar barreres culturals.

3.1.5 Integració per part del col·lectiu Català

Hauria de ser una responsabilitat social acollir a aquestes persones per una raó històrica, ja que nosaltres també hem estat acollits al llarg de la nostra història; quan vam anar a Amèrica (sense contar tots els crims que es van cometre), als anys 50 i 60 vam marxar a Alemanya a buscar feina, o al acabar la guerra civil vam anar a França, Argentina, Mèxic,...

La primera cosa que hauria de fer la ciutadania és entendre el fenomen migratori, saber perquè es produeix, quines raons hi impulsen i sobretot conèixer la nostra pròpia història que ha estat marcada per diferents emigracions. També cal saber quines riqueses aporta la immigració, començant per les econòmiques, ja que treballen aquí, rejuveneixen la nostra pròpia població, paguen impostos, cotitzen en la seguretat social,... I sobretot per les riqueses culturals que les migracions han estat aportant tant al llarg de la història.

Seguidament, una vegada feta la fase de conscienciació, és evitar tots els focus de racisme i xenofòbia que malauradament encara succeeixen.

En tercer lloc, de manera més opcional, s'hauria de col·laborar amb institucions que d'una manera o altre fan que les condicions d'aquests immigrants siguin millor.

3.1.6 El dol Migratori

El dol és el dol, sigui migratori o familiar. És el període en el qual una persona, en aquest cas un immigrant, pateix un procés de superació causada per l'allunyament de la seva terra. Aquest dol es duplica quan aquesta persona no pot realitzar els seus objectius perquè han tingut moltes pèrdues. Poden haver deixat la seva família, la seva ciutat, l'escola, les amistats,... i sobretot deixen una etapa de la seva vida que no compartiran quan arribin.

La infància també és una pèrdua per a qualsevol persona, ja que mai la podrem tornar a viure. La considerem com una etapa positiva, encara que en el seu moment no l'haguéssim valorat el suficient, i acostumem a recórrer a aquest record agradable en alguns moments de la nostra vida. Aquest és el mateix procés que fan les persones que tenen un dol migratori, enriqueixen el buit interior causat per la pèrdua amb records agradables de la seva terra.

Aquest procés depèn de la companyia, la convivència, el tracte i sobretot, de la persona. Comencen de nou i la societat desconeix una part de la seva vida dificultant molt l'adaptació. Moltes vegades troben a faltar petits detalls com l'aire, el color del cel, la textura de la farina,...

Els infants que arriben amb dos o tres anys no se'n recorden de res i no pateixen un dol migratori. Els nens que han vingut en la seva etapa de preadolescència o adolescència, no pateixen un gran dol, però, si ells mateixos senten que estan apartats, tornen a pensar en la seva infància viscuda allà i en tots els moments agradables que troba a faltar.

Per les persones que tenen aquest sentiment de pèrdua, el dol migratori ha d'estar present, però no es poden tancar i viure en el passat, perquè han de construir una vida nova, amb nous amics i una nova família. Abans la referència era el seu poble; ara, la seva ciutat.

La vida no es queda en el moment que s'ha emigrat, perquè abans tenia la seva família, els seus amics, la seva casa, el seu poble,... però ara ha de formar la nova vida, els nous amics, els companys, els companys dels seus fills i dels seus marits, els veïns,... Sobretot s'ha de tenir present el passat, i no oblidar mai les arrels, perquè qui les oblida no té identitat.

3.2. Les necessitats bàsiques

3.2.1 Alimentació i Roba

Càrites és una de les entitats que s'encarreguen d'abastir les necessitats bàsiques de les famílies que es troben en condicions precàries, com ara moltes famílies immigrants. No només ajuden els immigrants (cada vegada hi ha més gent autòctona que no té feina i, per tant, no té ingressos suficients per comprar aliments o roba). Càrites també ofereix formació, servei de guarderia, residència d'avis,... i treballa amb altres entitats (com la plataforma d'educació social Salesians Sant Jordi) per garantir les necessitats bàsiques de tothom.

Un dels projectes que té la seu de Càrites de Mataró juntament amb Creu Roja és la creació d'un centre de suport alimentari que vol assemblar-se a un supermercat, anomenat l'Entorn, on es fa la redistribució dels aliments a les famílies, que venen derivades de les treballadores socials que filtren els ajuts en funció de les seves necessitats. Càrites i Creu

Roja, gràcies a un nou centre logístic, arriba a repartir fins a 600.000 kg, en comparació als 120.000 que es repartien abans. El centre atén un 4% de la població de Mataró.

L'Entorn s'ha dissenyat com a un sistema d'autoconsum. Quan les famílies arriben (una vegada al mes), uns tècnics socials comproven el nombre de punts que tenen assignats per una treballadora social en funció dels ingressos, la situació laboral i dels membres de la família, parant especial atenció als nadons i infants en etapa escolar. A continuació un voluntari acompanya a l'usuari a fer la tria dels productes que tenen assignats un valor amb punts i un nombre màxim que es pot endur. No només s'ofereixen productes de llarga durada, sinó també productes frescos i congelats per assegurar una dieta adequada.

El projecte “Persones en situació d'extrema vulnerabilitat” permet que l'entrada d'aliments es faci per tres vies. La primera font és el “Fons d'ajuda europea per les persones més desfavorides” que ve donada per la Unió Europea i hi han 3 donacions anuals. El segon és

“Prestaciones de Llamamiento”, que són donacions en espècie per part de les empreses, particulars o amb campanyes com el Gran Recapte. Per últim “l'atenció urgent a les necessitats bàsiques” pròpia de l'entitat, que compra els aliments bàsics.

Per altra banda, Càrites també se centra en la necessitat de les famílies d'adquirir roba, per aquesta raó van fer el “Rober solidari”. Depenen de les donacions de particulars, campanyes de recollida de roba o donacions de diverses empreses tèxtils. Allà els voluntaris organitzen l'entrega de la roba entre les famílies, que poden agafar fins a 6 peces de roba per persona. Per evitar un mal ús de la roba, es demana als beneficiaris una aportació econòmica simbòlica, on la peça més cara és un abric que costa 50 cèntims, que posteriorment s'inverteix en millors al rober. Cada família té accés al rober 2 cops a l'any, a l'estiu i al hivern. Els infants poden agafar més roba, ja que li fan un ús que aguanta menys temps.

3.2.2 Treball

3.2.2.1 La importància de la immigració en l'economia Catalana

Les feines que fan els immigrants solen ser molt positives des del punt de vista del país que els rep. A nivell espanyol, les cotitzacions i els impostos pagats pels immigrants a les arques públiques, són sis-mil milions d'euros més que tota mena d'ajuts que els facilitem a ells.

Els joves immigrants es posen a treballar més ràpidament que els joves autòctons. Suposem que arriba un jove de 20 anys i troba una feina en la construcció, a l'endemà d'haver arribat es posa a treballar; en canvi, un jove autòcton ha d'haver estat educat, preparat i mantingut durant els seus 20 anys. Per tant, el noi del país ha costat uns quants centenars de milers d'euros i en canvi l'immigrant ens ho ofereix de manera gratuïta ja que representa que ho ha pagat en el seu país d'origen. Per tot plegat, nosaltres sempre en serem beneficiaris.

3.2.2.2 Cerca de treball

Els joves, quan arriben a Catalunya, tenen molt poques oportunitats de sortir endavant, perquè les empreses tenen molts treballadors disposats a treballar per a ells i per aquesta raó s'ha de fer una selecció de personal on demanen als treballadors que tinguin estudis, experiència, que dominin els idiomes, i sobretot que disposin el títol de l'ESO. Aquests requisits es demanen fins i tot en els treballs més bàsics, com reposador de supermercats.

Els entorns de treball on poden accedir gràcies a cursos petits són els sectors de restauració, com a auxiliar de cuina, fent les feines més bàsiques com ara la neteja de verdures i tallar cebes. També està el sector de l'hostaleria, fent la neteja d'habitacions d'hotel. També accedeixen a treballs d'auxiliar de magatzem, carregant i descarregant paquets, o treballs en el camp. Abans hi havia molt de treball a la construcció, però en els últims anys ha disminuït la demanda.

El problema d'aquests sectors és que són treballs de jornada completa on arriben a cobrar entre 600 i 800 euros al mes, per tant són treballs durs amb molt baixa remuneració.

3.2.2.3 Dificultats

Aquest joves tenen dificultats amb el coneixement de la llengua, això els impedeix una bona comunicació, i si hi afegim el baix nivell d'educació amb el que arriben, que és molt bàsic, és molt difícil que puguin trobar una feina digna. Per aquesta raó cauen en llocs de treball on se'ls explota i se'ls paga per poques hores encara que estiguin tot el dia treballant.

Per tant, per tal de trobar un bon lloc de treball han de treure's el títol de l'ESO. Per aconseguir-ho han de fer un gran esforç i requereix molts anys d'estudi, que a vegades no poden dedicar perquè han de treballar per mantenir la família.

Una gran problema que tenen a l'hora de ser contractats és que molts empresaris en el moment que veuen en el currículum que és un jove immigrant el rebutgen per por que hi hagi problemes. Per això, és bo que aquests joves puguin fer pràctiques laborals i així les empreses els coneguin directament i es trenqui aquest estigma.

3.2.2.4 Virtuts

Els empresaris que han donat oportunitats a aquest perfil de jove immigrant que cerca feina diuen que posen molta motivació en el treball i saben aprofitar la oportunitat que se'ls dona, la qual sovint és una única oportunitat de tenir opcions de treball real.

3.2.2.5 Diferència de gènere

Hi ha molta diferència de gènere entre els nois i les noies immigrants perquè ja ho porten de la seva cultura i quan arriben a Catalunya aquesta cultura continua exercint aquesta pressió entre home i dona. Els nois i les noies ja arriben amb les seves diferències culturals, i a més la nostra societat no els ho posa gens fàcil ja que sembla que som una societat progressista i en realitat hi ha una gran diferenciació entre cada gènere.

Moltes noies musulmanes, del país que vinguin, no poden fer segons quin treball o quins horaris (no poden fer tornos de nit perquè no poden tornar a la nit a casa sola). Això els hi limita molt a l'hora d'escollir un treball o fer pràctiques.

Les noies sud-americanes tenen un paper molt estigmatitzat en la nostra societat, que és el de cuidadora. Moltes vegades aquestes noies cauen en el mateix que han fet les seves mares, que ha sigut cuidar a senyores grans, treballar en residències o cangurar nadons.

Els nois musulmans no estan tant limitats, encara que qualsevol cultura musulmana pensa que els nois als 21 anys han de ser autònoms i independents. Això pot fer que el jove tingui una pressió molt gran provinent dels familiars, perquè han de ser exitosos en la seva vida formativa, laboral i social. Hi han molts nois que no arriben a complir aquestes exigències dels familiars i això els pot comportar problemes.

3.2.3 Joguines

Les joguines no estan considerades una necessitat bàsica, però per a un infant es un element molt important en el seu dia a dia. Per desgràcia molts nens no tenen la sort de poder tenir joguines noves el dia de reis, per aquesta raó es va originar una campanya solidària, la campanya de reis. Aquesta implica a molta gent al llarg del any, en l'any 2016 van haver 145 nens beneficiaris, 70 voluntaris i té com a objectiu que cap nen es quedi sense regal el dia de reis, es van repartir 270 regals en total. Aquesta és una campanya molt clàssica en determinats ambients pastorals, i sobretot salesians. A Salesians de Mataró té una llarga història, que es va iniciar amb la recollida de joguines de segona mà, les quals es preparaven perquè estiguessin a punt pel dia de Reis. Els darrers anys la campanya ha anat evolucionant i actualment incorpora diversos elements que l'enriqueixen.

Un primer pas és la feina de sensibilització. Els joves voluntaris que hi participen fan una visita als magatzems centrals de Càritas Mataró per conèixer la realitat socioeconòmica dels beneficiaris, conèixer les necessitats i els mecanismes de detecció de la pobresa en el nostre entorn més immediat. A més, coincidint amb les dates de la campanya del Gran Recapta, ens impliquem en tasques de suport logístic (classificació d'aliments, etc.).

Tot seguit, els nostres educadors ens expliquen com es fa el procés de selecció d'infants i joves beneficiaris, per tal que nosaltres ho puguem explicar també als nostres companys de classe i fer-ne la corresponent motivació (crides presencials, cartelleria, correus i xarxes socials). L'any passat, inclús vàrem elaborar un vídeo promocional.

Després ve el moment de la cerca i assignació dels padrins. Gràcies a que és una campanya atractiva i que participen treballadors de l'escola i diferents entitats socials, anem cobrint la demanda, Els infants beneficiaris, amb l'ajuda dels voluntaris, redacten les cartes on demanen un regal de necessitat (unes sabates, un abric,...) i un altre d'il·lusió (una pilota, una nina,...). Això es fa sempre seguint els criteris pactats amb les famílies i amb perspectiva pedagògica. Els joves també apadrinem per grups alguns dels infants i anem companys, amistats i famílies a fer-ho.

El matí del dia 5 de gener, al vestíbul de l'escola, classifiquem i embossem regals i enllestim els darrers preparatius per al vespre: rutes de cotxes, disfresses reials, etc. Ja de nit, abans de la sortida, fem un moment de celebració per donar significat a allò que estem fent. Després, els voluntaris es disfressen de reis mags i de patges i es divideixen pels cotxes que els portaran. Quan arriben a les cases dels infants els reben amb alegria i obren els regals amb il·lusió. Per acabar, tornem a l'escola i compartim les experiències, car revivint els moments viscuts i explicant-nos-ho donem més sentit a la nostra actuació. La reacció dels nens és molt satisfactòria, ja que moltes vegades no s'esperen l'arribada dels reis.

Sens dubte, el regal ideal per aquests nens seria no haver de rebre un regal per part de la campanya de reis, perquè voldria dir que la seva realitat, el seu dia a dia, seria més estable. El cert és que la majoria d'infants beneficiaris d'aquesta campanya son immigrants de segona generació, i cada vegada més hi han nens i nenes de famílies nacionals. Són nens amb necessitats socioeconòmiques i que acostumen a estar dintre d'algun servei social.

3.3. L'educació

3.3.1 Els joves immigrants

El joves immigrants poden venir tant perquè els han reagrupat o per compte propi. Si venen per ells mateixos, arriben en males condicions, amb molt poques possibilitats i amb molt poca formació. Arriben d'entorns subdesenvolupats i tenen moltes dificultats en els centres escolars dels seus països. Un exemple són les escoles del Marroc, en què la gran majoria treballen exclusivament la religió, deixant de banda aspectes de l'educació que també són importants. Per això quan arriben a Catalunya i s'incorporen en un centre educatiu, pateixen a matèries com ara matemàtiques, història o geografia, les quals no han treballat abans. En canvi, la immigració que ve de països sud-americans arriba amb una formació millor, ja que no només parlen de religió als centres educatius d'origen, encara que tenen un nivell molt baix. Els que venen de Gambia o Senegal els pot passar com els que venen del Marroc, que a les seves escoles només han treballat la religió, o com els que venen de Sud-Amèrica, que les escoles públiques tenen un nivell molt baix de formació. Per tant, quan venen els joves amb 17 o 18 acostumen a tenir un nivell de segon o tercer de primària.

3.3.2 Fracàs escolar

Entre un immigrant jove acabat d'arribar, que pot haver vingut sol o amb la seva família, i un immigrant de segona generació, que prové d'una família immigrant però ell no ho és (i per tant té DNI), es podria pensar que hi ha molta diferència, perquè aquests nois han tingut la oportunitat de formar-se en les nostres escoles, però no acaba de ser ben bé així.

Per desgràcia el fracàs escolar és molt gran entre aquest joves, perquè no tenen una família darrere que hagi valorat la importància dels estudis i perquè encara porten les costums de la seva societat d'origen. També està relacionat amb l'edat d'arribada i el nivell sociocultural i econòmic de les famílies, que acostuma a ser baix. Hi han estadístiques que afirmen que quan aquest nivell és baix, sigui immigrant o no, hi ha un major índex de fracàs escolar.

Hi han molts nois i noies de famílies immigrants que no tenen l'ESO aprovada, i està clar que tenen més dificultats que els fills i filles de pares nascuts a Catalunya. El problema és que han agafat els hàbits dels joves nacionals, per tant no tenen una motivació, les ganes de sortir endavant i de lluitar. Han agafat els aspectes dolents dels joves nacionals i li han sumat totes les coses dolentes de les seves societats d'origen. En canvi, els joves que han emigrat del seu país, que han lluitat per arribar a Catalunya i que han vist aquesta oportunitat de millora de la seva vida, hi posen una motivació i unes ganes que compensen a les persones que els estan ajudant, com ara educadors, mestres, etc.

3.3.3 La família

Els pares entenen la importància de l'educació pels seus fills, encara que els costa entendre la manera com es treballa, ja que està molt allunyat a com es fa a les escoles del seu país, on hi han dos tipus d'escoles, les Madrasses i les de poble, on ensenyen a llegir, escriure i els números, tot en el seu idioma.

Està clar que totes les famílies volen que els seus fills vagin a l'escola i aprenguin, per tant el nivell de motivació d'un infant immigrant és el mateix que el d'un nen de família autòctona. La diferència és que els pares d'un infant immigrant no el poden ajudar en la concreció del dia a dia, perquè són famílies on el focus està posat en la subsistència, en adequar-se i acostumar-se al nou país i a la nova cultura.

El pares influeixen molt, és així en totes les societats. Les persones normalment copiem, i els nens tenen les expectatives que els seus pares els deixen tenir, i aquesta situació passa sovint, siguin immigrants o no, encara que sempre hi han nens rebels que tenen expectatives diferents a la dels seus pares, i això ja és un gran salt, perquè somien amb altres expectatives i, després, que ho aconseguixin dependrà d'altres factors.

3.3.4 Alternatives d'estudis

Una de les alternatives que tenen els joves immigrants a Mataró és la Plataforma d'Educació Social (PES) Salesians Sant Jordi, que ofereix tres serveis.

El primer és troba en l'àrea d'infància, que és el Centre Obert, un servei diürn d'atenció a la infància, sobretot als infants d'entre 6 i 12 anys amb dificultats a nivell social i educatiu. Hi ha una tasca educativa que es realitza fora del horari escolar i es treballa perquè hi hagi un desenvolupament de la personalitat, la socialització i l'adquisició d'aprenentatges bàsics. L'altre servei de l'àrea d'infància és l'aula d'acollida, citada anteriorment.

Després està la Unitat d'Escolarització Compartida (UEC) que dona servei a joves d'entre 14 i 16 anys. Aquest servei es fa per encàrrec del Departament d'Ensenyament de Catalunya i té un abast comarcal, així que poden accedir joves de tot el Maresme.

Per últim està el servei d'inserció sociocultural, on hi han nois i noies d'entre 16 i 60 anys, encara que posen la seva mirada més atenta als joves d'entre 16 i 29 anys, car la majoria no han superat l'ESO, no continuen estudiant, no tenen un títol per acreditar i tot plegat els dificulta molt el pas al món laboral. Ofereixen formació, com una segona oportunitat, intentant que estigui acompanyada de pràctiques a les empreses per tal de trencar el seu estigma com a persona immigrant. Es fan cursos per superar la prova d'accés al cicle formatiu de grau mig i Formació Professional Inicial (PFI). Pels joves que no tenen un nivell bàsic per poder-los ajudar, se'ls ofereixen formacions professionalitzadores preparant-los pels mercats on tenen possibilitat d'inserció, com l'hostaleria, la restauració, l'emmagatzematge i el manteniment dels habitatges.

A part de la PES Salesians Sant Jordi hi han poques alternatives a la ciutat de Mataró per l'extensió que té aquesta ciutat, com els centres juvenils. Hi han altres entitats que col·laboren per la mateixa causa, com el Centre de Formació i Prevenció, la Fundació Maresme, Càritas, Creu Roja,.. Totes treballen en xarxa, ja que cadascuna per separat no pot atendre totes les necessitats, i per aquesta raó cadascuna de les entitats són fortes en algun aspecte concret. Si un jove arriba al servei d'inserció sociocultural demanant formació, però veuen que en casa seva no tenen diners per comprar menjar, la PES es posa en contacte amb Creu Roja o Càrites i fan un procés de derivació. Per aquesta raó és tant important que facin un treball en xarxa.

4. La narració audiovisual

4.1. El gènere: ficció o documental?

Una de les primeres decisions a prendre és si fer un curtmetratge de ficció, documental o un reportatge. Fer aquesta taula m'ha ajudat en aquest procés:

	Ficció	Documental	Reportatge
Recursos expressius	És el gènere amb més oportunitats creatives, estètiques,... No ha d'estar aferrat a una història verídica, fent que hi hagi una amplitud de temes.	Té una vessant més artístic que el reportatge però amb més limitacions que la ficció. Prové directament del cinema.	És molt auster i poc creatiu, ja que no prové del cinema sinó de la televisió. És el que està més limitat.
Temes	No té limitacions, neix d'una idea que no ha d'estar arrelat a una actualitat ni a un fet verídic, encara que es pot basar en aquests fets.	No han d'estar vinculats a l'actualitat immediata, però té continguts verídics (científics, culturals, educatius, històrics,...)	La temàtica ha d'estar directament vinculat a l'actualitat més immediata, com son els esdeveniments polítics o conductes socials.
Autor	Acostuma a ser un cineasta o un amateur.	Pot ser un cineasta, documentalista, amateur,...	Cal que hi hagi la presència d'un periodista
Metodologies de treball	Es té molta cura amb el tractament de la història, la composició, música, actuació,... S'utilitza els recursos cinematogràfics per tal de transmetre el missatge d'una manera més creativa i treballada.	Un major tractament de la informació, cuidant la composició, la música,... i s'utilitza molt el llenguatge artístic i audiovisual.	Tota la informació és mes directa, tractant poc l'estètica (semblant als noticiaris), poc us dels recursos cinematogràfics. S'utilitza molt la veu en off o les entrevistes.
Estil	Cinematogràfic	Artístic / Periodístic	Periodístic

4.2. Curtmetratge de Ficció

El gènere triat ha estat el curtmetratge de ficció, ja que no té cap tipus de limitació, i permet utilitzar uns recursos més creatius que els altres gèneres. Em permetrà utilitzar uns fets verídics i combinar-los amb la ficció, per tal d'extreure una història molt més emotiva i amb més contingut. És la que té un estil més cinematogràfic i em servirà com a pràctica per tenir més experiència, ja que s'ajusta a la professió que m'agradaria exercir.

Un dels avantatges d'utilitzar la ficció és que es pot explicar una història, basada en fets verídics i actuals (com en el gènere documental), sense cap tipus de limitació. A diferència del gènere documental, es transmet el missatge a través dels recursos creatius propis del llenguatge cinematogràfic. És aquesta la raó per la qual es pot explicar la mateixa història en el gènere documental i en la ficció, amb la diferència que en el segon s'utilitzen uns actors que interpreten l'acció o un escenari preparat, per tal d'explicar l'història.

4.3 El guió

És ben clar que per aconseguir un bon producte final, res es pot deixar a l'atzar. Quant més treball previ es pugui tenir millor, i aquest és l'objectiu del guió, preparar les accions per tal de que res surti malament. Encara i així, en un rodatge hi han molts factors que són incontrolables, que dificulten la feina, tot i així és necessari elaborar un guió per tal de reduir aquests fets.

El producte audiovisual ha de complir amb el seu propòsit bàsic, que es transmetre la idea principal, el missatge. S'ha de tenir clar que aquesta idea ha d'estar ben desenvolupada i ha de ser concisa i clara, ja que és l'essència de la història. L'elaboració d'un guió garantirà que la història resultant i la plasmació audiovisual seran entenedores. També és important tenir en conte que un guió mai és el definitiu, ja que constantment va adquirint canvis.

4.3.1 La inspiració

Les idees poden sorgir a través d'influències d'altres pel·lícules, llibres, fets de la vida real,... El cas del curtmetratge de "La nena africana" té diverses influències. La primera és un factor de proximitat, diàriament convivim amb el col·lectiu immigrant que té històries guardades per a ells mateixos que moltes vegades haurien de mostrar-se a tothom per tal de fer canviar la manera de veure a aquestes persones. Un segon factor és l'experiència de vida, marcada per un sentiment d'impotència al veure les condicions tan precàries en les que viuen moltes famílies amb nens petits. A aquest sentiment s'afegeix la necessitat d'explicar una història per tal de difondre aquesta realitat. El últim factor és la història oral, que m'ha permès tenir una visió amplia del col·lectiu immigrant africà, des de diversos sectors, per tal de adonar-me de totes les històries que es poden explicar.

Gràcies a tot aquest procés he pogut recollir les històries o anècdotes més curioses, impactants, i sobretot més quotidianes, que han omplert el sentit d'explicar la història de la Fatu, una nena immigrant.

4.3.2 Els personatges, el temps i el lloc

Una vegada es tenen clares les diverses idees que inclouran la història, és necessari determinar com seran els personatges de la història, que li donaran vida a través de les seves accions. Per tal que el personatge desperti cert interès, i que no passi desapercebut, ha de transmetre unes emocions, depenent del punt de vista que es vulgui donar. Si es vol que el curt doni sensació de pena, els personatges seran desafortunats, en canvi si es vol mostrar un optimisme, els protagonistes seran alegres i amb energia.

Un altre aspecte fonamental a decidir és el temps i el lloc en què transcorrerà la història. He optat per un temps actual, perquè he pensat que pot ser el més adient per sensibilitzar a la ciutadania per una qüestió de proximitat.

Finalment, el lloc. La història succeeix a Mataró, perquè és un entorn també més proper a mi i que conec més concretament i del qual he extret la gairebé totalitat de les dades informatives sobre els diferents aspectes del treball: demografia, educació, alimentació i roba, etc. Els indrets concrets que configuren el plànol de localitzacions són l'interior d'una casa (passadís, cuina, una habitació) i d'una escola (patis interiors, una sala d'actes); quant a localitzacions exteriors treballarem en un parc situat al bell mig de la ciutat.

4.3.3 Estructura

Quan tinguem clar quina és la nostra gran idea i com tractarem els personatges de la nostra història, és necessari saber estructurar-ho en un guió. Per això s'acostuma a agafar el model que proposa el guionista Syd Field. Aquest model es basa en la estructura clàssica que proposava Aristòtil, el plantejament, desenvolupament i desenllaç. Aquesta estructura és la mateixa que es fa servir en qualsevol producte audiovisual o literari, però Field afegeix uns detalls concrets. El guió s'ha de dividir en tres actes (primer acte, segon acte i tercer acte).

-Primer acte o Introducció (1/4 de la durada total)

S'introdueixen els personatges, es descriuen i es situen en context (un bon recurs és la veu en off). Molt poc després que comenci aquest acte ha d'haver-hi un "fet inductor" que cridi l'atenció a l'espectador i faci que prenem atenció al que estem veient (és com si ens atrapés). En aquest acte hi ha un altre punt important, que és quan ens estem apropant al final de l'acte, és el punt de gir, que impacta al espectador per tal de que quedi enganxat a la història. Pot ser a causa d'un canvi radical en la història o que hi hagi un fet que sorprengui.

-Segon acte o desenvolupament (1/2 de la durada total)

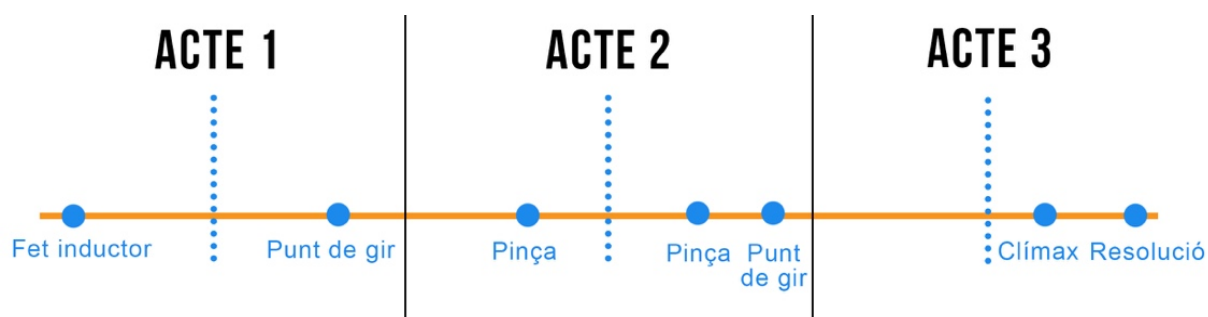
Aquest acte es divideix en dues meitats i és on es troba l'evolució dels personatges o la història. Es desenvolupa la problemàtica en la que s'enfronta el protagonista.

-Primera meitat del segon acte: dintre de la primera meitat es troba un punt que se li diu pinça, on hi han petits canvis dintre de la història que fan mantenir la nostra atenció.

-Segona meitat del segon acte: trobem un punt pinça, i arribant al final del segon acte hi ha un altre punt de gir.

-Tercer acte o desenllaç (1/4 de la durada total)

En l'últim acte s'ha d'aconseguir fer reflexionar l'espectador, amb un final tancat o obert, de manera que arribi a les seves pròpies conclusions. A pocs minuts d'acabar l'acte, hi ha el punt àlgid (el clímax) que, moltes vegades comporta un canvi radical en tota la història. Poc després d'aquest punt tan important arriba la resolució.

Aquesta seria l'estructura clàssica i aconsellable, però sempre es poden fer variacions i modificacions segons el que vulguem. Un dels inconvenients que es poden trobar a l'hora de fer el guió previ a la gravació, és que mai se sap a la perfecció en quin moment apareixeran els punts de gir, les pinces, el clímax,... per això s'ha de fer una aproximació per tal de poder elaborar les preguntes del qüestionari conformes a la estructura que li volem donar i el pes que tindrà cada història.

Sempre que sigui possible és convenient que la narració progressi sense necessitat d'un narrador, i si s'ha d'utilitzar no pot tenir textos excessivament llargs perquè es farà pesat dintre de la història, s'ha d'utilitzar un llenguatge més proper al parlat que al escrit. També és important no descriure allò que s'està veient, ja que es dona la informació per duplicat.

4.3.4 Preparació del rodatge

Un cop hem plantejat els protagonistes i l'estructura narrativa, hem de treballar aspectes previs al rodatge com ara la sinopsis argumental, l'escaleta, el plànol de les localitzacions, el pla de rodatge i el guió il·lustrat o *storyboard*.

La sinopsis resumeix l'argument de la història per donar una idea general del que tractarà el curt. L'escaleta seqüencia les accions en escenes i, en aquest cas, m'ajuda a concretar els aspectes del treball que vull referenciar en cada episodi; a més, em permet visualitzar els tres actes aristotèlics de l'estructura.

El plànol serveix per situar l'espai en què es desenvoluparan les diferents escenes. Així mateix, les imatges m'ajuden a tenir una visió general de l'ambientació en què es desenvoluparà la història. El pla de rodatge contribueix a pautar del tot les escenes per seguir un ordre de rodatge. També ajuda a citar els actors i a localitzar-los.

Per acabar, el guió il·lustrat és útil per fer un tractament dinàmic del guió literari. I això serveix per saber quins plans s'utilitzaran i què sortirà a l'escena.

5. La nena Africana

5.1. Sinopsis

La Fatu va néixer al Senegal, fa tretze anys, on ha viscut gran part de la seva vida. Quan ella només tenia 2 anys, es va quedar en el seu poble amb la seva àvia, a qui té una gran estima. Els seus pares i el seu germà gran van emigrar a Catalunya buscant noves oportunitats.

Fa dos anys que la Fatu va arribar d'Àfrica. Actualment està vivint amb la seva mare i la germana petita, el pare, en canvi, es troba al Senegal visitant a la seva dona que just acaba de tenir una filla.

Troba molt a faltar el seu poble, sempre està pensant en les seves amigues i en la seva àvia. Li agrada vestir-se amb les robes tradicionals i ballar els balls típics, que la transporten als seus orígens, per així no oblidar les seves arrels.

La convivència a casa seva és una mica difícil, li costa comunicar-se amb la seva mare i la seva germana, que pràcticament són unes desconegudes per ella. Se sent desubicada i sola, l'única manera que té per poder expressar els seus sentiments és a través de l'escriptura. Es així com guanya el primer premi dels jocs florals de la seva escola, amb un conte que anomena "Titelles".

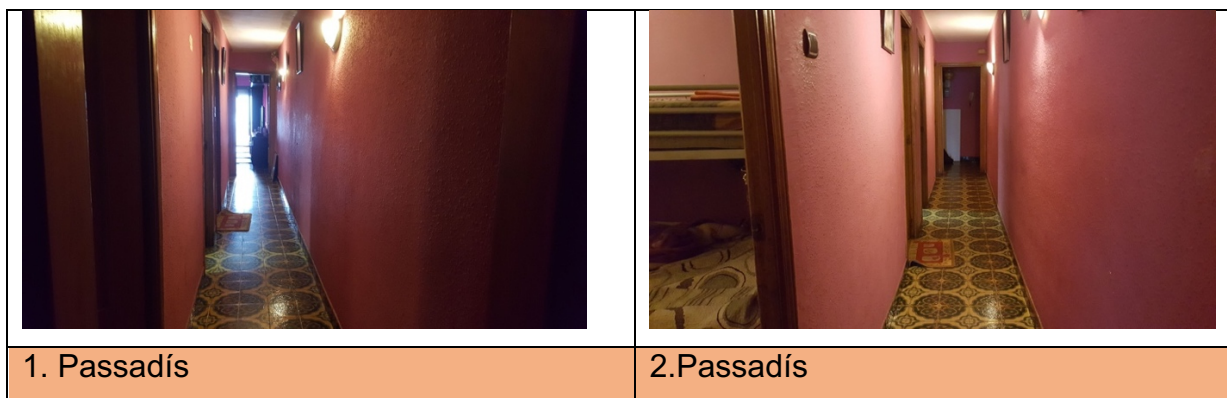
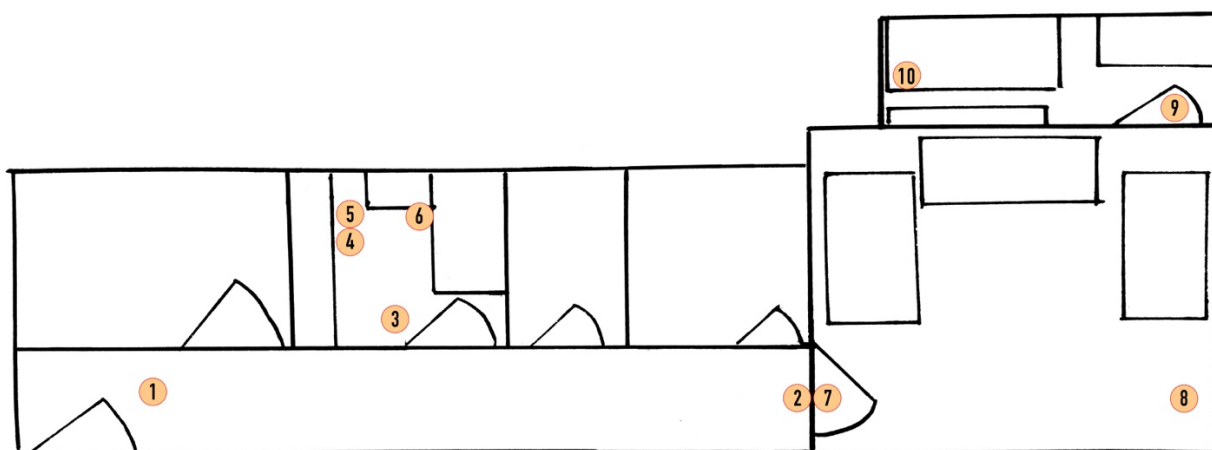
5.2. Escaleta

Actes	Escena	Acció	Apartats del treball
INTRODUCCIÓ	1.	La Fatu (13) puja les escales de casa seva carregada de bosses plenes de roba.	
	2.	La Fatu (13) arriba a casa tard, després de passar tota la tarda amb les seves amigues. Porta unes bosses de roba per la seva germana que li ha donat la veïna. Es dirigeix directament a la cuina, on es disposa a sopar.	-Alimentació i Roba
NUS	3.	Es troba a la seva habitació, on una fotografia enganxada en un mirall, fa que recordi a la seva àvia, les seves amigues que es troben a l'Àfrica. La seva germana petita no deixa d'increpar-la.	-Dol migratori
	4.	Somni: l'àvia de la protagonista li dona una lliçó de vida.	
	5.	Fatu escolta des de el llit les discussions que tenen la mare i la germana al menjador. La mare està provant la roba que li va donar la veïna, i està veient si les sabates que abans eren de la Fatu li van bé. La mare de la Fatu no l'espera per anar a l'escola. Ella es vesteix i es guarda la polsera que li va regalar l'àvia.	
	6,7,8	Entra en el menjador, que està ple de roba, i surt al carrer. Als patis de dintre de l'escola no hi ha ningú amb la excepció d'alguns alumnes que arriben tard com ella.	
DESENLLAÇ	9.	Davant de la sala d'actes, on es pot veure el cartell dels jocs florals, s'escolta com el presentador està donant els premis més importants. Quan ella està davant de la porta, just quan la va a obrir sent com el presentador diu: I el primer premi de narrativa és per la jove promesa de l'escola, "Titelles" de Fatu Diop.	-Acollida emocional -Acollida idiomàtica -Integració dins l'aula

5.3. Plànol

És una eina útil per l'equip tècnic, que serveix per situar la localització en la qual es gravarà una part del curtmetratge. Les fotografies també ajuden a situar l'estètica del lloc, sempre des de una manera orientativa, ja que és imprescindible que l'equip tècnic vegi la localització abans d'iniciar el rodatge. És molt important veure quin tipus de llum hi ha, l'espai disponible, on estan els endolls,...

En aquest cas és la casa d'una família immigrant, buscada expressament per les condicions en les que es troba. Per saber exactament quin tipus de plans es poden agafar a causa del espai reduït va ser necessari anar dies abans amb l'actriu a fer diversos assajos. També tenia l'inconvenient de que era una casa molt fosca, amb poques finestres, fet que va obligar a necessitar focus per il·luminar-la.

3. Cuina

4. Cuina

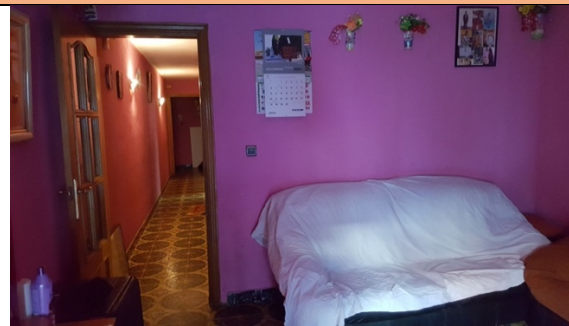
5. Cuina

6. Cuina

7. Menjador

8. Menjador

9. Habitació

10. Habitació

5.4 Pla de Rodatge

Consisteix en un cronograma en el qual s'organitza el rodatge de les diverses seqüències, intentant ajustar al màxim els temps de gravació i els recursos que es necessiten. Està distribuït de tal manera que es pugui coordinar la disponibilitat dels actors, de les localitzacions,... El seu objectiu és reduir al màxim els dies de rodatge i que al llarg de la jornada de rodatge es perdi el mínim de temps possible.

Dissabte 16 de Desembre					
JORNADA 1					
PUNT DE TROBADA:					
Localització: CASA de la Fatu INT/NIT					
Citació tècnics: 9.00		Citació Actriu: 9.30		Inici del rodatge: 10.00	
Escena	Descripció	Personatges	Utilatge	Vestuari	Pàg.
2, 3, 5, 6	La Fatu arriba a casa seva. Interactua amb diversos elements que li recorden l'Àfrica	FATU	Bosses de roba Aliments de Càritas	Vestit tradicional Roba de carrer	1,2,3, 4,5,

HORARI	PLA	TREBALL	VARIS
09.00 - 09.30		Preparació de la localització de la cuina	
09.30 - 10.00		Assaig de les escenes de la cuina	
10.00 - 12.00	2C	La Fatu entra a la cuina i busca el seu sopar	
	2F,2F-2	Agafa un plat, se l'omple d'arròs i seu al costat del marbre per sopar.	
	2G	S'aixeca i surt a buscar una llibreta i un bolígraf	
	2D, 2E, 2G	Plans recurs de les diverses accions	
12.00 - 12.30	2A	La Fatu entra a casa seva amb unes bosses de roba a les mans Preparació de la localització de l'habitació	Comprovar la disposició dels mobles
12.30 - 13.00		DESCANS	
13.00 - 14.30		La Fatu s'estira al seu llit i mira el seu mòbil	
		S'aixeca i es mira al mirall mentre balla	
		S'aixeca del llit i es comença a vestir	
		Passa pel menjador, que està ple de roba i surt de casa	
14.00 - 15.00		FI DE RODATGE	

Diumenge 17 de Desembre

JORNADA 2

PUNT DE TROBADA:

Localització: ESCOLA Salesians Mataró (**Av. Puig i Cadafalch, 80**), INT/MATÍ

Citació tècnics: 9.30

Citació Actriu: 9.30

Inici del rodatge: 11.00

Citació Figurants: 10.00

Escena	Descripció	Personatges	Utiltatge	Vestuari	Pàg
1, 8, 9	La Fatu arriba a l'escola, sense saber que guanyarà el primer premi dels jocs florals.	FATU 2 Companyes Amiga Figurants	Cartells Sant Jordi Bosses de roba Polsera	Roba de carrer i motxilles Vestit tradicional	1,5,6

HORARI	PLA	TREBALL	VARIS
09.00 - 09.30		Preparació de la localització	
09.30 - 10.30		Assaig escala i entrada sala d'actes	
11.00 - 12.00	9A	La Fatu acaba de pujar les escales i s'atura davant la sala d'actes, on li espera una amiga.	
	9B, 9C	La Fatu somriu després de saber que ha guanyat el premi.	
	9D	Pujant les escales, dues noies passant davant seva.	
12.00 - 12.30		DESCANS	
12.00 - 13.00	8A	Fatu entra al pati interior i va en direcció a les escales. Un noi passa corrents davant seu.	
13.00 - 14.30		La Fatu puja les escales per arribar a casa, va carregada amb unes bosses plenes de roba.	Utilitzar-ho com a recurs
14.30 - 15.00		FI DE RODATGE	

6. El guió

6.1 Guió literari

1 INT.-TARDA-NIT 1

La Fatu (13) puja les escales carregada amb unes bosses plenes de roba.

2 INT.-NIT-CASA 2

La Fatu obre la porta de casa seva. Va vestida amb la roba tradicional africana i porta dues bosses grans de roba usada en les mans. Entra i saluda.

OFF FATU
Em dic Fatu i tinc 13 anys.

Des del menjador la mare contesta a la salutació

MADRE OFF
(En africà)
Llegas tarde

OFF FATU
Els meus pares em vam portar de Senegal ara fa dos anys.

MADRE OFF
(En Africà)
Donde has estado?

La fatu travessa tot el passadís i deixa les bosses en una de les habitacions.

OFF FATU
La mare i el pare van venir a Catalunya quan jo tenia un any. Es van endur al meu germà gran amb ells.

FATU
La madre de Laura me ha dado ropa para Nyanya.

La Fatu mira cap al fons del passadís, en direcció al menjador. L'estança està completament il·luminada, la televisió està encesa. La fatu espera enmig del passadís la resposta de la mare, però ella no contesta.

La Fatu entra a la cuina. Mira per sobre del marbre per buscar el sopar, però no el troba.

FATU
¿Y mi cena?

No rep resposta.

La Fatu treu el cap al passadís.

(CONTINÚA)

CONTINÚA:

2.

FATU
¿Qué cenó?

Des del menjador la mare contesta.

MADRE OFF
(En Africà)
Hay arróz en el horno

La Fatu torna a entrar a la cuina, obre el forn, treu un recipient d'arròs amb pollastre i el deixa a sobre del marbre.

S'apropa al fregador, agafa un plat del escorredor i l'omple amb una cullerada d'arròs.

OFF FATU
El meu pare ha marxat al
Senegal... La seva dona de
l'Àfrica ha tingut un altre fill.

Es una nena. Es diu Fatu, com jo.

La Fatu agafa una cullera de l'escorredor i el plat de lleties.

Surt de la cuina, que està plena d'aliments de la unió europea. Torna amb una llibreta i un boli.

OFF FATU
El pare diu que els seus fills de
l'Àfrica són els meus germans.

Des del menjador la mare de la Fatu s'acomiada per anar-se'n a dormir.

MADRE OFF
(En Africà)
Me voy a la cama

OFF FATU
Aquests dies la mare no deixa de
plorar.

Crec que troba a faltar el meu
pare.

La Fatu deixa la llibreta i el bolígraf a sobre d'una petita taula i té el plat d'arròs a l'altre costat.

La fatu comença a escriure.

3.

3 INT.-NIT-HABITACIÓ FATU

3

La Fatu entra a l'habitació. Ficada al llit està la seva germana petita, dormint. Retira unes robes que hi ha a sobre dels peus del llit i s'estira amb el mòbil a les mans. Està mirant unes fotografies de les seves amigues al instagram. Són de l'Àfrica.

OFF FATU

**Les meves amigues sempre m'estan
preguntant quan tornaré a
Senegal...**

NYANYA

Apaga la luz.

FATU

Cállate.

Rebufa i s'aixeca del llit. Davant seu hi ha el mirall i s'hi veu reflectida, vestida amb les robes típiques africanes.

Una música de tambors s'escolta de fons i ella balla cap al mirall, sense deixar de mirar-se. En una cantonada del mirall hi ha desenganxada la fotografia d'una anciana.

OFF FATU

**Trobo a faltar a Mama, la meva
mama.**

Fatu l'enganxa millor perquè no caigui.

OFF FATU

**Quan era petita pensava que mama
era la meva mare.**

L'única mare que coneixia.

MADRE OFF

(En Africà)

Apaga la luz. Nyanya está
durmiendo.

Fatu es gira de cop i apaga el llum.

4 INT.-SOMNI (FET AMB TITELLES)

4

La Fatu camina en direcció a una avia africana.

La dona li ofereix les mans i la Fatu seu a terra al costat de ella.

La Fatu recosta el seu cap sobre la falda de la dona i ella acaricia el cabell de la nena.

(CONTINÚA)

CONTINÚA:

4.

La vella dona toca la cara de la fatu i li aixeca el cap per mirar-li els ulls. Es miren.

La Fatu amaga la cara a la falda de la dona, ella li ofereix una polsera i la Fatu li agafa.

5

INT.-DIA-HABITACIÓ FATU

5

Sona un despertador que s'intercala amb la música dels tambors. La Fatu està estirada al llit, i mira cap a la finestra.

En el menjador la seva mare està increpant a Nyanya, la seva germana petita.

MADRE OFF
(En Africà)
Ponte los zapatos

HERMANA OFF
Me no me van.

MADRE OFF
(En Africà)
Sí te van. Ponte los zapatos que vamos tarde.

OFF FATU
Clar que no li van.

Li van grans. Fins fa quatre dies eren meus i la mare els ha posat una mica de paper higiènic a la punta, pero a la Nyanya li costa caminar amb ells.

Fatu s'incorpora al llit, s'està despertant. Als peus del llit està el vestit de la nit anterior. Tanca els ulls, encara té son.

En el menjador la mare segueix parlant amb la Nyanya.

MADRE OFF
(En Africà)
No te manches.

La germana de Fatu replica a la mare.

HERMANA OFF
Yo no me mancho.

La fatu obre els ulls i s'incorpora. Sota el llit hi ha una samarreta i uns pantalons texans. Els agafa i comença a vestir-se. Ho fa sense pressa.

La mare torna a estar en el menjador i s'apropa a l'habitació de la Fatu.

(CONTINÚA)

CONTINÚA:

5.

MADRE OFF
(En Africà)
Fatu, vas a llegar tarde.

La Fatu no deixa passar a la mare i li tanca la porta.

FATU
Ya lo sé.

OFF FATU
No m'agrada que la mare entri en
la meva habitació quan m'estic
vestint.

MADRE OFF
(En Africà)
Nos vamos. Date prisa o llegarás
tarde.

S'escolta una porta tancar-se. El silenci inunda la casa.

OFF FATU
M'agradaria tenir una habitació
per mi sola.

Però sé que és del tot
impossible.

Surt de l'habitació.

6 INT.-DIA- MENJADOR 6

A sobre del sofà hi ha jerses i samarretes, a terra estan les bosses buides que va portar el dia anterior.

7 EXT.-DIA-CARRER 7

La Fatu, amb la motxilla a les espatlles, va en direcció a l'escola.

8 EXT.-DIA-CLAUSTRE SALESIANS 8

La Fatu camina en direcció a la sala d'actes. Els patis estan buits.

OFF FATU
Recordo el primer dia d'escola.

Un noi creua el passadís a pas lleuger. Va en direcció a l'escala que porta la sala d'actes.

OFF FATU
Tenia por.

(MÁS)

(CONTINÚA)

CONTINÚA:

6.

OFF FATU (continúa)
No coneixia a ningú.

No coneixia l'idioma,...

La Fatu camina en la mateixa direcció.

OFF FATU
Pensava que no m'estimarien...

9 INT.-DIA-SALA D'ACTES

9

Para a l'últim esglaó de l'escala.

OFF FATU
Perquè era l'única noia negra de
la classe.

A la sala d'actes s'escolta la presentació de l'entrega de premis dels jocs florals de l'escola. Darrere de la Fatu passa un noi corrents i entra a la sala, que està plena de gent.

PRESENTADOR
El tercer premi de narrativa es
per la Carla Pazos ....

De l'interior de la sala surt una noia.

AMIGA 1
Vinga. T'estan esperant.

OFF FATU
Ara sé que estava equivocada.

PRESENTADOR
I el primer premi de narrativa és
per a la jove promesa de
l'escola.

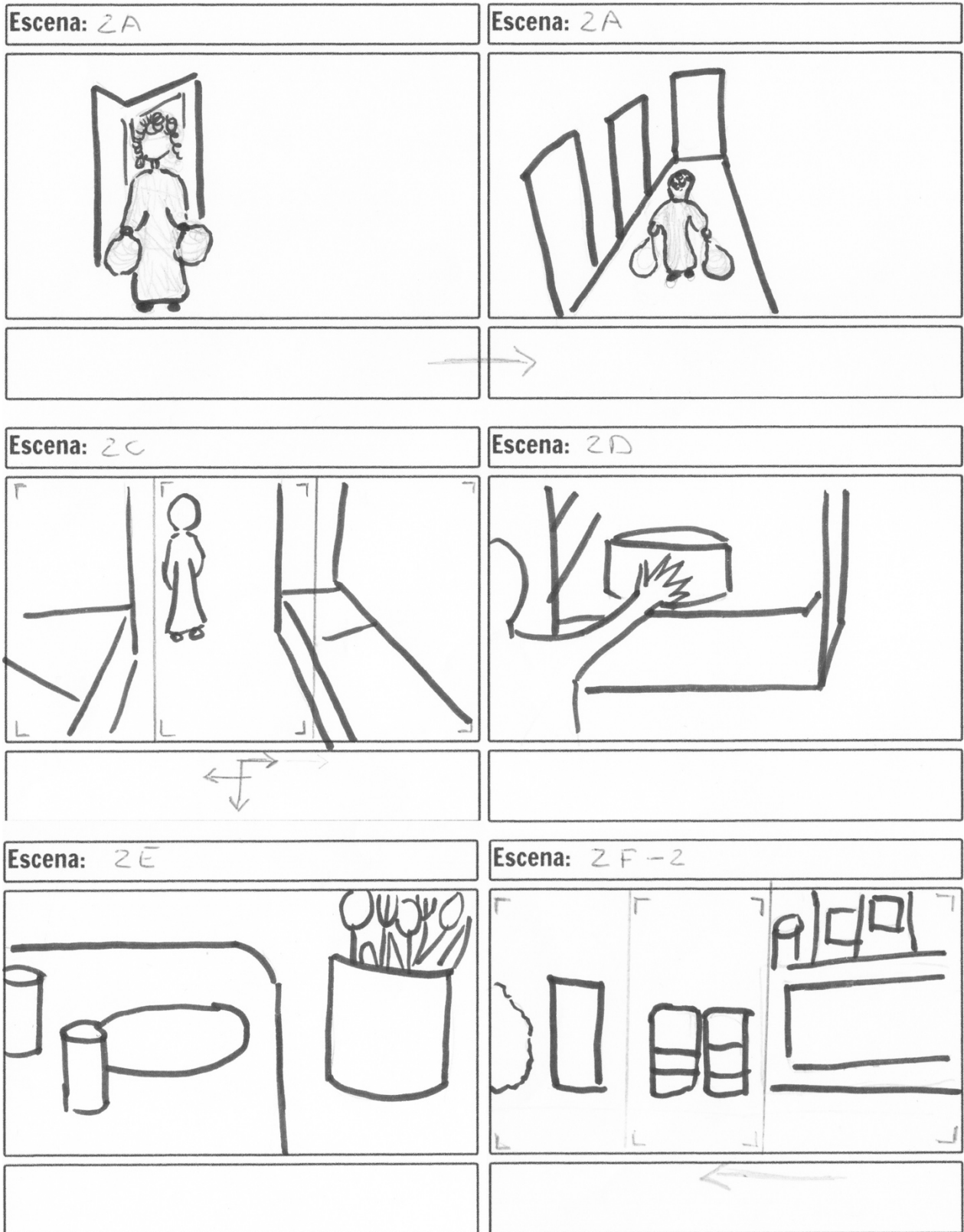
OFF FATU
Mai més no tornaré a tenir por.

La Fatu queda paralitzada. A la sala es fa el silenci.

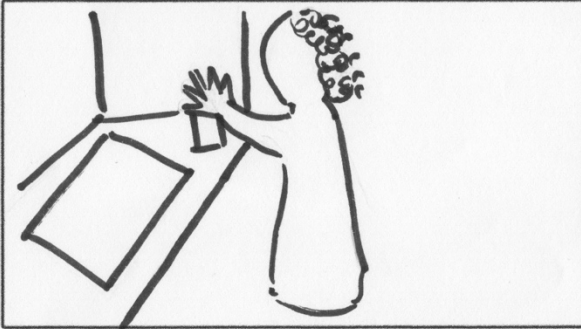
PRESENTADOR
"Titelles" de la Fatu Camara

La Fatu fa mig somriure i tots aplaudeixen, i ella entra.

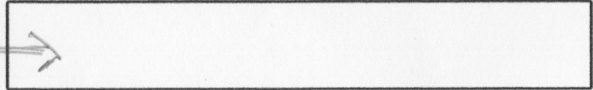
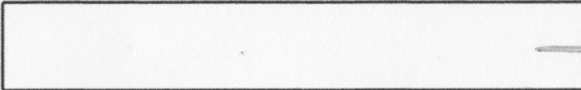
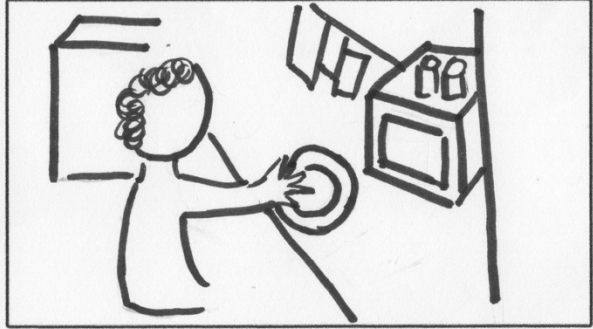
6.2 Guió il·lustrat

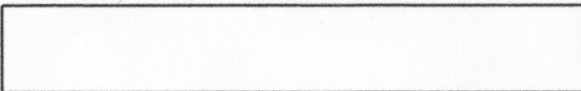
Escena: 2F

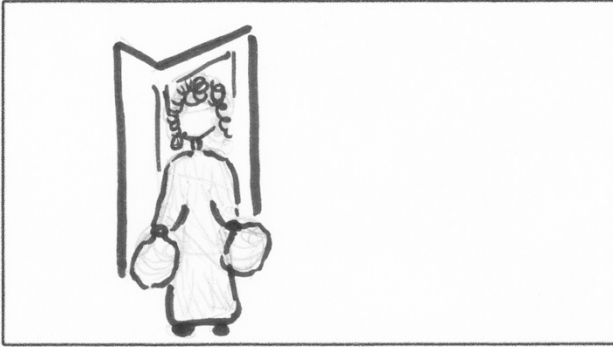
Escena: 2F

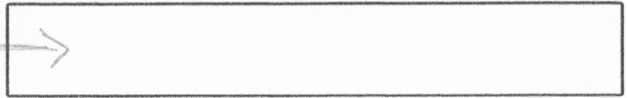
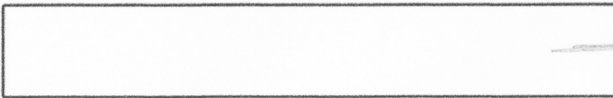
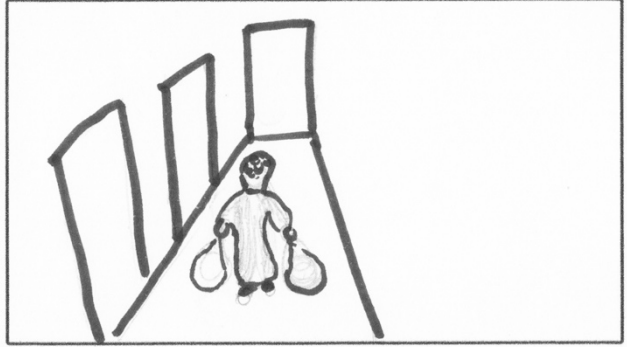
Escena: 2G

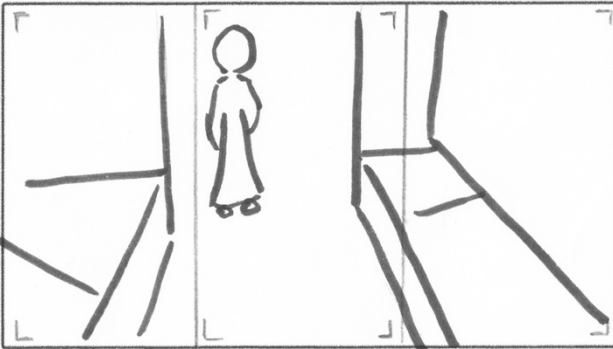
Escena: 2A

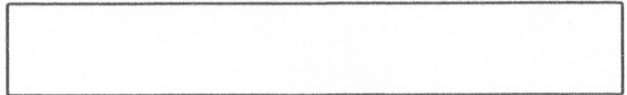
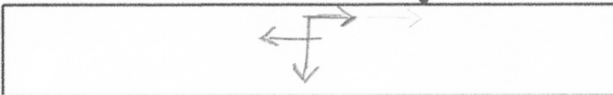
Escena: 2A

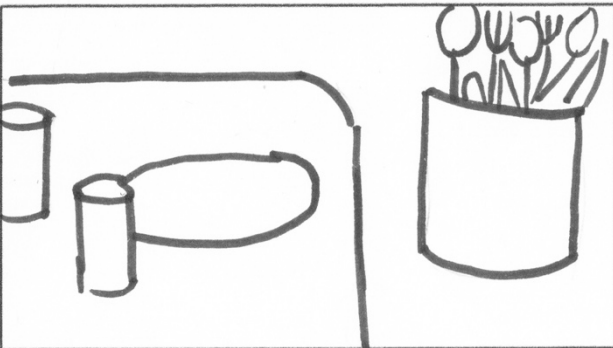
Escena: 2C

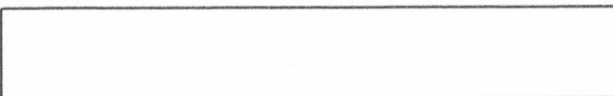
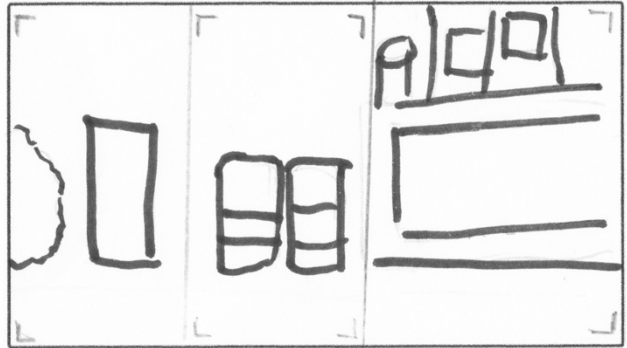
Escena: 2D

Escena: 2E

Escena: 2F-2

7. Conclusions

7.1. Síntesi dels resultats obtinguts

Els meus objectius no han estat del tot complerts; en tot moment els basava en l'elaboració d'un documental, i com que no vaig trobar una nena immigrant que pogués explicar la seva història, vaig decidir fer un curtmetratge de ficció, on la història que s'expliqués sortís de tota la informació recollida a la part teòrica del treball. Això, i la manca de disponibilitat d'algunes de les persones a entrevistar, que considerava claus per al procés de documentació, va endarrerir molt el procés, i com a conseqüència no he pogut fer la part d'elaboració del material didàctic, tot i que ja havia tingut contactes i alguna sessió de treball prèvia amb els tècnics de l'ONG Vols.

Quant a mostrar una realitat de la immigració el més real possible, sense filtre, sempre prioritant el punt de vista de l'infant/jove, penso que el guió resultant s'ajusta, tot i tenir punts de ficció, a mostrar com viu una nena d'entre 12 i 13 anys la seva preadolescència en situacions precàries i a sensibilitzar que tots tenim dret a una integració digne.

El que sí he aconseguit ha sigut donar resposta a diversos interrogants que em vaig plantejar al l'inici del treball, gràcies a les diverses entrevistes i converses del sector social: en quines situacions es poden trobar les famílies immigrants i com ho viuen els infants, quina és la seva expectativa de futur, la mirada de la realitat on estan immersos els adults és la mateixa que la dels infants? Considero que les persones immigrants ho tenen més difícil que els autòctons en diversos temes com ara les oportunitats laborals. Malgrat això, he descobert que en altres àmbits se'ls obren més facilitats, com ara en el món educatiu.

La part teòrica, sobretot, m'ha aportat una visió àmplia del que són les migracions, he pogut entendre com, des de l'aparició dels éssers humans a la terra, han tingut lloc diverses migracions que han marcat la cultura i les característiques de cada regió. També he pogut aprofundir a partir del coneixement, amb números reals, dels fluxos migratoris de l'actualitat. I m'ha sorprès l'enorme quantitat de persones que emigren del seu país. He pogut determinar el tipus de migracions i ha sigut molt interessant, ja que ara veig quines poden ser les causes que porten a una persona a sortir del seu país, i les grans desigualtats que hi ha en el món actual. Una de les parts del treball que més m'ha cridat l'atenció ha sigut on tracto l'emigració a Mataró i el Maresme, ja que he pogut veure la gran quantitat de persones que han marxat del seu país i que actualment viuen al nostre entorn més proper. El que m'ha semblat molt interessant és que la comunitat autònoma amb el saldo migratori més gran amb l'estranger al 2016 hagi estat Catalunya.

El fet de treballar en profunditat la vida d'un immigrant a Catalunya m'ha fet veure d'una altra manera el procés migratori. La idea que tenia de la integració era molt diferent a la realitat, m'imaginava que hi hauria un cert rebuig per part dels companys de classe, però en realitat no és així en la gran majoria de casos. També he pogut veure les dificultats que poden tenir relacionades amb l'idioma, i com l'escola els ajuda.

Un dels punts en què més atenció he parat ha sigut el dol migratori, ja que vaig tenir la sort d'entrevistar-me amb una dona immigrant del Marroc, que va estudiar dret i que actualment és mediatra i professional de dol migratori. Em va mostrar com els nous vinguts recorden els bons moments passats a Àfrica per tal d'omplir el possible buit interior causat pel rebuig de la societat, i com creen una nova vida zero.

Un punt, que no m'ha interessat tant personalment però és un dels més importants, ha estat el tema del treball, ja que és necessari treballar per tal d'adquirir un bon nivell de vida, però per això s'han de tenir uns estudis. Els immigrants tenen l'afegit que la societat és xenòfoba, i els empresaris encara no donen massa oportunitats al joves immigrants.

Les joguines no és que siguin una necessitat bàsica, tot i que pels infants sí, però he volgut treballar la campanya de reis de Salesians Mataró, ja que va ser la que em va impulsar a fer aquest treball i volia treballar a fons el que realment implica.

El tema de l'educació és potser l'apartat més flexible, perquè no hi ha un patró predeterminat. No pel fet de ser immigrant vol dir que hi hagi un fracàs escolar, tot i que per desgràcia tenen molts més punts. M'he adonat que la família, tot i no semblar-ho, juga un paper molt important dintre de la formació dels seus fills.

En l'apartat de la narració audiovisual he estudiat a fons el procés creatiu d'elaborar un curtmetratge, i m'he centrat molt en el tema del guió, mirant com s'adquireix la idea més bona, com és l'estructura d'un guió... També he elaborat una taula determinant les característiques del curt de ficció, el documental i el reportatge, per tal de veure els avantatges i inconvenients de cadascun.

7.2. Valoració del procés de treball i de l'estratègia metodològica

El plantejament del treball ha demanat un procés d'elaboració d'un marc teòric sobre la realitat del fet migratori en general i la concreció de diferents aspectes socials, econòmics i culturals en la vida quotidiana de la persona immigrant (educació, necessitats bàsiques, integració, dol migratori, treball, etc.).

El principal mitjà que he fet servir per documentar-me ha estat l'entrevista a persones de referència pertanyents al sector social. Pel tema del dol migratori, he acudit a l'oficina de ciutadania de l'ajuntament de Mataró, al centre cívic Pla d'en Boet, on m'he entrevistat amb

Badia Bouia, una professional de dol migratori i medidora immigrant del Marroc. En l'àmbit de la integració escolar em vaig entrevistar amb la Lali Martínez, psicopedagoga de l'escola Salesians Mataró, i la Agnès Montserrat, educadora social a Salesians Sant Jordi. Qui em va explicar amb detall la campanya de reis per tal de treballar el tema de les joguines va ser la Cristina Sánchez, que s'encarrega de gestionar part de la campanya.

Potser l'entrevista més difícil va ser amb l'economista Arcadi Oliveres, a qui vaig tenir la sort de conèixer en una xerrada i li vaig poder parlar del meu treball. Ell em va donar dades i em va explicar, des de el punt de vista de l'economia, els impactes del fet migratori.

També he fet entrevistes a professionals de l'àmbit de la comunicació audiovisual. Així amb Oriol Debat, cap d'informatius a m1tv, qui em va aconsellar en diversos temes del curtmetratge. També vaig parlar amb en Juan Fermín, realitzador de diversos programes de TVE, que gràcies a la seva experiència em va dir quines coses havia de tenir en conte.

Algunes pàgines web, com ara la de Càritas o de l'Ajuntament de Mataró i del Consell Comarcal, m'han proporcionat informació detallada i dades concretes sobre la situació actual del fet migratori a la ciutat i a la comarca. També he pogut comptar amb el testimoni de la Núria Nogueras, responsable de la coordinació de Càritas Mataró amb els centres educatius de la ciutat.

La teoria sobre l'apartat audiovisual, l'he extreta fonamentalment d'un manual redactat pel productor cinematogràfic Elliot Grove, on es parla de tot el procés, des de el guió fins a la postproducció. També he consultat els llibres *El lenguaje cinematografico*, escrit per Robert Edgar-Hunt, John Marland i Steve Rawale; i *Dirección*, escrit per Robert Edgar-Hunt.

Un cop definit aquest marc teòric, he desenvolupat la part pràctica del treball que ha consistit en la confecció d'un producte audiovisual. Aquest tipus de treball creatiu necessitava d'un context concret sobre el fet migratori que calia aplicar a la narració i a la protagonista. Jo volia explicar una història amb tots els elements de ficció que calgués, però també volia donar un context rigorós basant-me en dades i en informació concreta i contrastada. El treball, doncs, anirà acompanyat d'un documental en format audiovisual que no ultrapassarà dels deu minuts i un tràiler motivador.

7.3. Incidències

És evident que al llarg del treball han sorgit incidències i entrebancs que han impedit una agilitat a l'hora d'elaborar-lo, provocant un endarreriment força notori. Ha sigut un treball on la gran majoria d'informació ha estat extreta d'uns experts de diversos sectors de l'àmbit social, i el simple fet de contactar amb ells i que accedeixin a l'entrevista ha sigut un repte.

El més difícil ha estat la cerca d'una nena subsahariana d'aproximadament 10 anys que hagi fet el procés migratori, i que, a més, els pares donin el consentiment. Amb l'ajut de l'ajuntament de Mataró (des de l'oficina de ciutadania del centre cívic pla d'en boet), Salesians Sant Jordi (des del centre obert), l'ONG salesiana Vols i d'una assistenta social de l'ajuntament de Barcelona, vam estar durant 4 mesos fent aquesta cerca. En no veure una resposta segura, vaig començar a buscar alternatives. Vaig veure que podia ser una solució canviar d'un curt documental, on es requeria a una nena immigrant que expliqués la història en primera persona, a un curt de ficció, on qui podia explicar la història fos una actriu.

També van anar sorgint dificultats en el procés d'elaboració del curtmètratge, que va ser les males condicions de llum que hi havia a la casa, d'aquesta manera vaig decidir llogar 2 focus led per il·luminar la localització, i vaig demanar col·laboració al MAC (Mataró art contemporani) i a Mataró audiovisual per que em poguessin deixar un material més adient per rodar en aquelles condicions.

7.4. Perspectives de futur i reflexió personal

És un treball que perfectament pot tenir una continuïtat, i li pot servir a una altra persona per iniciar-ne un de nou. Es va quedar un dels objectius sense resoldre, que era el de la creació d'un material didàctic que servís per explicar la immigració dins de les aules. El meu treball ha finalitzat amb la creació d'un producte audiovisual, que pot donar pas a altres treballs.

Personalment, el treball no tan sols m'ha servit per créixer com a persona, sinó que el resultat de la part pràctica em serveix per incloure-la en el meu currículum o filmografia. Ha estat una oportunitat de posar en pràctica els coneixements adquirits i poder mostrar el meu potencial a persones externes.

Aquest treball es podria fer molt més complet, fent l'extracció de la informació, no tan sols amb professionals del sector, sinó al mateix col·lectiu del que s'està treballant, i també poder fer la part pràctica amb entrevistes reals de les diverses experiències que ha tingut un infant en fer el procés d'immigració.

He pogut aprendre a fons un tema molt actual i proper. És un tema que m'ha sensibilitzat i m'ha fet tenir una mirada més crítica i a la vegada objectiva sobre el fet migratori. Espero que aquests coneixements els pugui transmetre a altres persones per tal que puguin veure la immigració des d'uns altres ulls. M'ha omplert molt com a persona, i recomanaria a la gent a endinsar-se al meravellós món inexplorat de la immigració, vist des del punt de vista de la integració, els sentiments, les oportunitats reals,... i sobretot des de el punt de vista dels infants, que són els que tenen la mirada més innocent.

7.6. Agraïments

Aquest treball ha estat possible gràcies a molta gent, que han enriquit el conjunt, començant per la meva mare, qui m'ha ajudat al llarg del procés en temes de logística i producció, al meu pare i la meva germana que m'han animat i donat suport en els moment més desesperants del projecte.

També, agrair a tots els professionals del sector social que van col·laborar, a la Badia Bouvia, l'Arcadi Oliveres, la Lali Martínez, l'Agnès Montserrat, la Cristina Sánchez, la Laia de Balanzó, la Joana, la Heidi Pamies, la Silvia Serra, en Josep Palacios, en Manu Olid, la Mireia Paez i la Núria Nogueras. També, agrair a tots els professionals del sector audiovisual, l'Oriol Debat, Juan Fermín i en Julián Waisbord.

Els que han fet possible aquest curtmetratge han estat la Hawa Mballo, en Pol Romano, la Ami Mballo, l'Eloi González, en Narcís Frigola, l'Awa Fofana, la Martina Larrea, la Berta Areste, la Julia Isern, l'Alexandre Zaynuldinova, la Roser Sosa, en Lluç Aymerich i la Ona.

Una menció i el més sincer agraïment a les entitats i institucions següents: MAC (Mataró Art Contemporani), Ajuntament de Mataró, Mataró Audiovisual, Salesians Mataró, Salesians Sant Jordi, Càritas, Creu Roja i Vols.

Per últim agrair al meu tutor de recerca, en Joan Pedrola que ha sigut el que m'ha guiat al llarg de tot el procés i ha fet que el que era una simple idea es materialitzés en aquest treball.

8. Bibliografia i webgrafia

- Laila Karrouch. De Nador a Vic. 1ªed. Amb el segell d'estrella polar. Barcelona. Estrella Polar, 2009. ISBN 978-84-9932-049-6

- Servei d'estratègia i Avaluació de l'Ajuntament de Mataró. Estudi de la població de Mataró [Informe estadístic]. Mataró: Ajuntament de Mataró [Consulta: 1 de gener del 2017]. Disponible a:
<http://www.mataro.cat/portal/ca/Ajuntament/publicacions/estudi_poblacio/index.html>

- Generalitat de Catalunya, Departament d'ensenyament. Alumnes nouvinguts, Aula d'acollida [Document oficial]. Barcelona. Disponible a:
<http://educacio.gencat.net/documents_publics/instruccions/instruccions11_12/Documents/Alumnes_nouvinguts.pdf>

- Consell comarcal del Maresme. La immigració de la comarca del Maresme [Taula de dades]. Maresme [Consulta: any 2011, 2012, 2013, 2014, 2015]. Disponible a:
<http://www.ccmaresme.cat/ARXIUS/2012/BENESTAR/CIUTADANIA/Maresme_31.12.2011.xls>

<http://www.ccmaresme.cat/ARXIUS/2013/BENSOCIAL/CIUTADANIA/Maresme_31.12.2012.xls>

<http://www.ccmaresme.cat/ARXIUS/2014/BENESTAR/Maresme_31.12.2013.xls>

<http://www.ccmaresme.cat/ARXIUS/2015/CIUTADANIA/Maresme_31.12.2014.xls>

<http://www.ccmaresme.cat/ARXIUS/2016/CIUTADANIA/Maresme_31.12.2015.xls>

- Javier Fesser. Binta y la gran idea [Curtmetratge]. Direcció: Javier Fesser. Producció: Luis Manso. Espanya: 2007. Disponible a: <<https://vimeo.com/60326863>>

- Elliot Grove. 130 proyectos de iniciación al rodaje de películas. 1ª Edició en llengua castellana. Barcelona: 2010 . ISBN 978-84-8076-894-8

-Robert Edgar-Hunt; John Marland; Steve Rawle. El lenguaje cinematográfico. 1ª Edició en llengua castellana. Barcelona: Parramón audiovisual, 2011. ISBN978-84-342-3780-3

-Robert Edgar-Hunt. Dirección . 1ª Edició en llengua castellana. Barcelona: Parramón audiovisual, 2010. ISBN978-84-342-3664-6

